

Laaja hyvinvointikertomus
valtuustokaudelle
2017–2020

SISÄLTÖ

Johdanto	4
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnan lakisääteisenä tehtävänä	4
Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	5
Väestörakenne, talous ja elinvoima	6
Väestö	6
Väestö iän mukaan 31.12 2020	6
Kieliolot	7
Ulkomaalaistaustaiset henkilöt	9
Väestön koulutus rakenne	10
Työttömyysaste	11
Gini-kerroin	12
Kunnan yleinen pienituloisuusaste	12
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu	13
Menetetyt elinvuodet	14
Lapset, peruskouluikäiset nuoret ja lapsiperheet	14
0–6-vuotiaat lapset	14
Peruskouluikäiset nuoret	15
Tyytyväisyys elämään ja kiinnostus koulua kohtaan	16
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa	19
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % oppilaista	19
Kiusaaminen koulussa, % vl. 4–5 ja 8–9 oppilaat	19
Käyttää tupakkatuotteita päivittäin, % 8. ja 9. luokkien oppilaista	21
Raittius, % 8. ja 9. luokkien oppilaista	21
Kokeillut laittomia huumeita vähintään kerran, % 8. ja 9. luokkien oppilaista	22
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokkien oppilaista	22
Lapsiperheet	23
Lasten pienituloisuusaste	24
Ahtaasti asuvat asuinkunnat	25
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0–17-vuotiaat	25
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % kaikista samanikäisistä	26
Nuoret ja nuoret aikuiset	27
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	27
Pitää opiskelusta, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	27
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	28
Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneet, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	28
Koulukiusaamista kokeneet, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	29
Tupakoi päivittäin, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	30

Raittius, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	31
Ei syö koululounasta, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	32
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat	32
Työttömät nuoret, % työvoimasta ikäluokissa 18–24-vuotiaat	33
Syrjäytymisriskissä olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavanikäisistä	33
Työikäiset henkilöt	34
Työlliset, % työvoimasta	34
Työttömät, % työvoimasta	34
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä	35
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % av 15–64-vuotiaista	35
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	36
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit / 1 000 asukasta	36
Ikäihmiset	37
Ikääntyneet 65 vuotta täyttäneet henkilöt, % väestöstä	37
Yksin asuvat 65- ja yli 65-vuotiaat sekä 75- ja yli 75-vuotiaat	37
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65-v. täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä	38
Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 v. täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä	39
Somaattisen erikoishoidon vuodeosastopäivät 75 v. täyttäneillä ja yli 75-vuotiailla	39
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 täyttäneillä / 1000 asukasta	40
Kotipalvelujen, tukipalvelujen tai omaishoidon tuen piirissä 65 vuotta täyttäneitä	40
Kaikki ikäryhmät	41
Pietarsaaren hyvinvointitilanne hyvinvointimittarin (TEAviisari) mukaan	41
Hyvinvointia edistävä toiminta	43
Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi 2017–2020	45
Asukas keskipisteessä kaikessa kaupungin toiminnassa	46
Toimintaympäristön muutokset 2017–2020 kaupungin strategian 2017–2025 perusteella	47
Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset	52
Lasten ja lapsiperheiden sekä nuorten hyvinvointi	53
Aikuisten ja ikäihmisten hyvinvointi	56
Kaupungin hyvinvointityön jatko	57

Johdanto

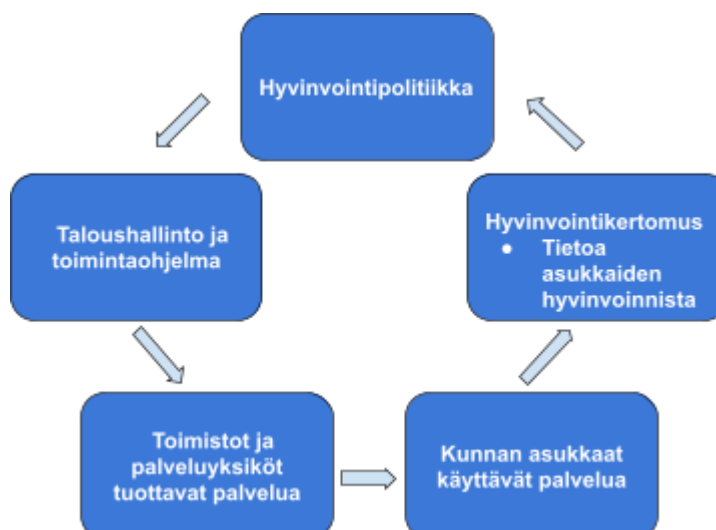
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnan lakisääteisenä tehtävänä

Kuntalain (410/2015, 1 §) mukaan kunnan tärkeimpiin tehtäviin kuuluu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Vastuu kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä säilyy kuntien tehtävänä sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen yhteydessä. Hyvinvoinnin edistämisen on ilmentävä myös kuntastrategiassa (kuntalaki 410/2015, 37 §).

Hyvinvointitavoitteiden tulee rakentua ympäristön nykytilanteen ja tulevien muutosten arvioinnille. Tavoitteiden asettaminen edellyttää asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin sekä niihin vaikuttavien seikkojen väestöryhmäkohtaista seuranta. Kunnan on seurattava asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Terveydenhuoltolain (1326/2010, 12 §) mukaan kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain. Lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

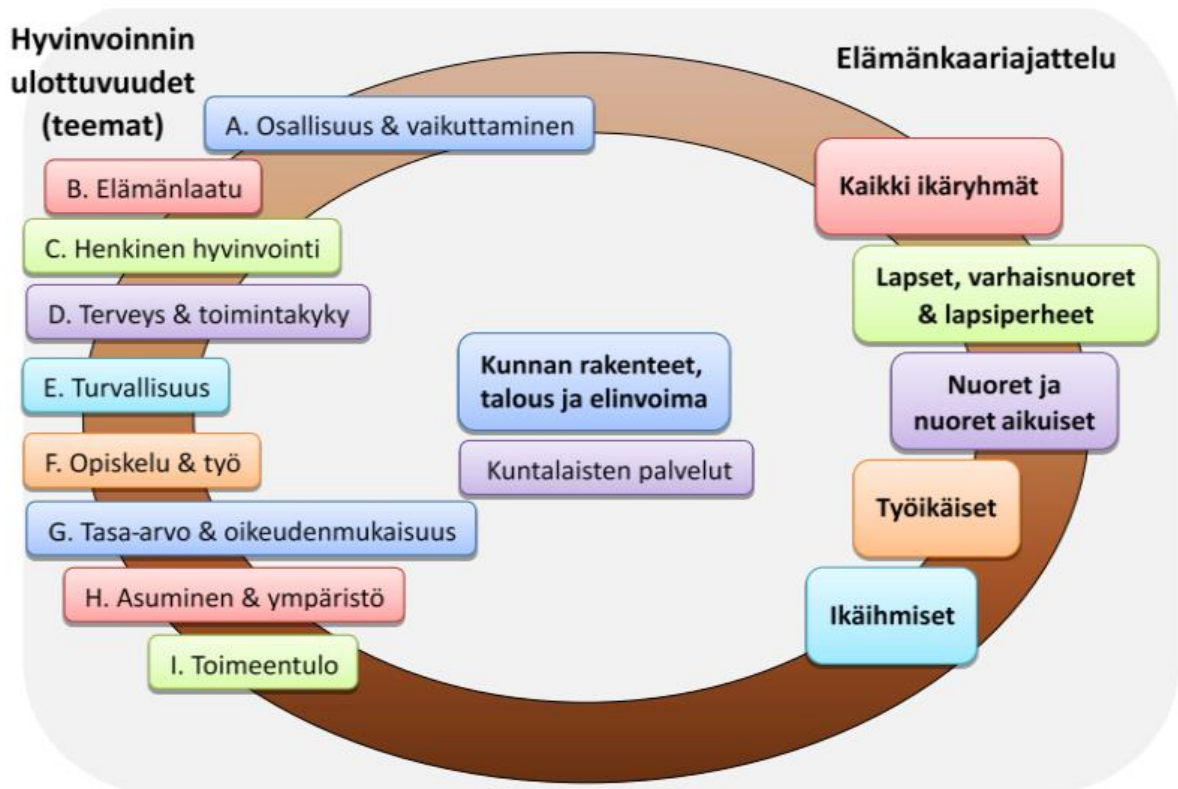
Osana tämän vuosien 2017–2020 hyvinvointikertomuksen laatimistyötä aloitetaan hyvinvointiraportoinnin toteuttamistavan uudistaminen. Uudistuksen tarkoituksena on vahvistaa hyvinvoinnin edistämisen sekä kunnan strategisen suunnittelun ja päätöksenteon edistämistä, sekä entistä paremmin tehdä hyvinvointia koskeva tieto kuntalaisten, päättäjien, viranhaltijoiden ja yhteistyökumppaneiden saataville. Uudistuksella pyritään lisäksi selkeyttämään erilaisten lakisääteisten ohjelmien muodostamaa kokonaisuutta ja mahdollisuuksien mukaan sitoa ohjelmat yhteen.

Kuva: Hyvinvointikertomus osana hyvinvointipolitiikasta

1. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Pietarsaaren hyvinvointia tarkastellaan *Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen* hyvinvointia kuvaavien mittareiden valossa. Kaikista hyvinvointiaiheista ei ole saatavilla tilastoja, minkä vuoksi tässä keskitytään hyvinvoinnin kuvailemiseen elinkaarimallin mukaisesti.

Kuva: Hyvinvoinnin ulottuvuudet, sovellettu lähteestä THL

THL on valmistellut ehdotuksen laajan hyvinvointikertomuksen sisällöksi, jotta eri kuntien kertomusten rakenne ja tietosisältö eivät vaihtelisi. Tiedot on koottu toimialoittain sekä ikäryhmittäin ja niissä on yhteensä 67 indikaattoria. Listat on tarkoitettu kuntien ja alueiden työn tueksi, mutta ne eivät ole velvoittavia. Sopivat indikaattorit auttavat kuntia ja seutuja ohjaamaan resursseja ja seuraamaan toiminnan vaikutuksia.

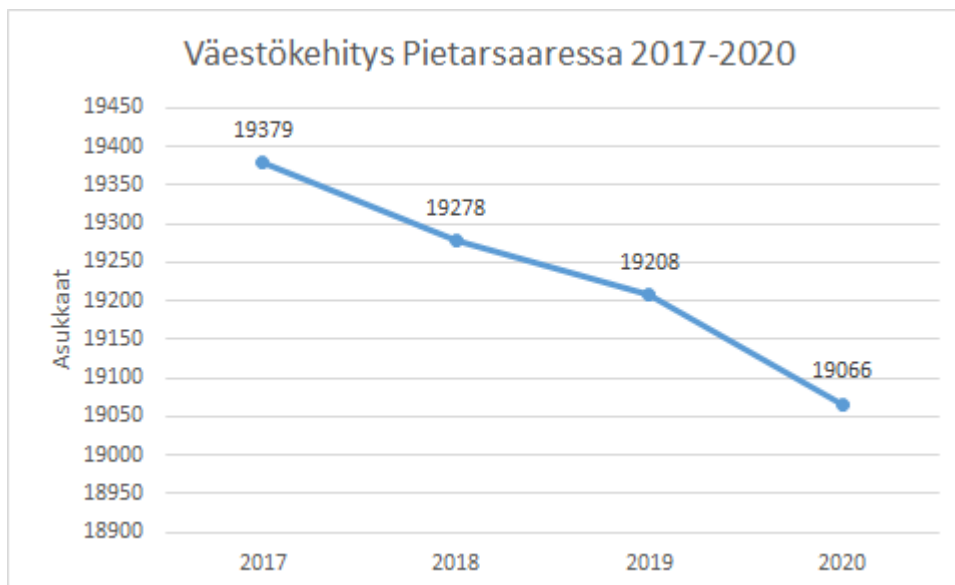
Pietarsaaren kaupungin hyvinvointikertomuksessa 2017–2020 indikaattorit on rajattu, jotta tietomäärä olisi käsiteltävissä. Pietarsaaren indikaattoreita tarkasteltaessa tarkastellaan ilmiötä verrattuna myös Pohjanmaan ja koko maan tilanteeseen. Ikäryhmittäistä tietoa on saatavilla vaihtelevasti. Lapsia ja nuoria mitataan paljon ja kattavasti verrattuna muihin ikäryhmiin.

Kaikkien indikaattoreiden lähteenä on käytetty Sotkanet.fi-palvelua ellei toisin mainita. Indikaattoreiden väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen väestötilaston tietoja.

Väestörakenne, talous ja elinvoima

Väestö

Pietarsaaren asukasmäärä oli 31.12.2020 yhteensä 19 066 henkilöä. Samaan ajankohtaan Pohjanmaan asukasmäärä oli 175 816, koko maan luvun ollessa runsaat 5,53 miljoonaa. Pietarsaaren asukasluku väheni 313 henkilöllä vuosina 2017-2020, Pohjanmaalla vastaava lasku oli 456 henkilöä. Koko maan väestönkasvu oli 20 663 asukasta.

	2017	2018	2019	2020	- +
Pietarsaari	19 379	19 278	19 208	19 066	- 313
Pohjanmaa	176 272	176 193	175 923	175 816	- 456
Koko maa	5 513 130	5 517 919	5 525 292	5 533 793	20 663

Väestö iän mukaan 31.12.2020

Lähes puolet Pietarsaaren asukkaista vuonna 2020 oli 25–64-vuotiaita.

Vuonna 2020 asukasmäärästä 47,5 % kuului kyseiseen ikäryhmään ja 58,2 % kaupungin asukkaista kuului ikäryhmään 15–64-vuotiaat. Lasten ja nuorten osuus ikäluokasta 0–14

vuotta (15,5 %) on Pietarsaaren toiseksi suurin ikäryhmä. Ikäryhmä väheni hieman vuosina 2017–2020 kunnassa ja osuus on Pohjanmaan (17 %) keskiarvoa alempi, mutta suurin piirtein samalla tasolla koko maan kanssa (15,6 %). Naapurikunnissamme Luodossa (29,4 %), Pedersöressä (23,6 %) ja Uudessakaarlepyyssä (18,4 %) 0–14-vuotiaiden lasten määrä oli suurempi kuin Pohjanmaalla ja koko maassa. Pietarsaaren 65–74-vuotaiden ikäluokan osuus on ollut vakaalla tasolla jaksolla 2017–2020.

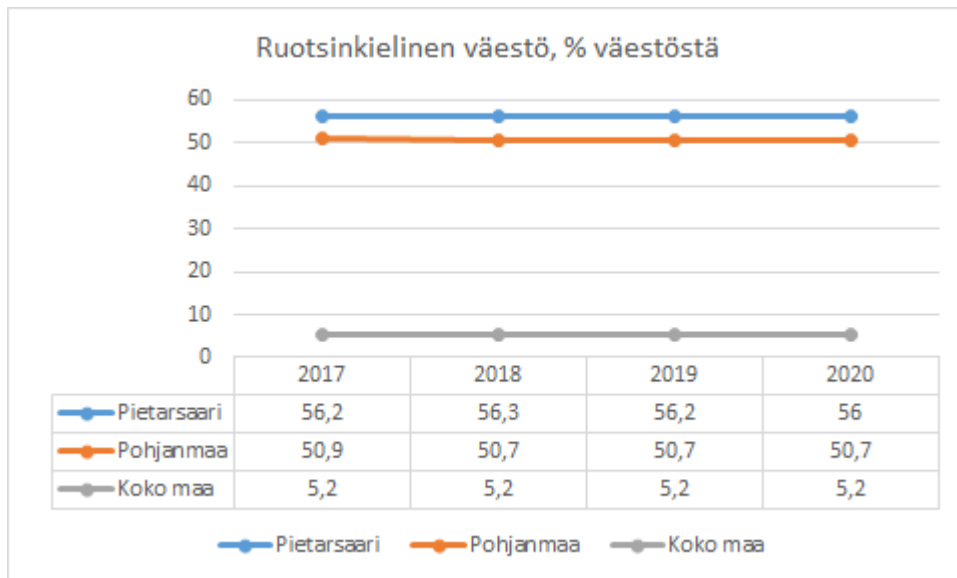
Ikäryhmän osuus väestöstä, %	Pietarsaari	Pohjanmaa	Koko maa
0-6-vuotiaat	6,5	7,3	6,6
7-15-vuotiaat	10,1	10,8	10,1
16-24-vuotiaat	9,6	10,6	9,9
25-64-vuotiaat	47,5	47,8	50,8
65-74-vuotiaat	13,4	12,5	12,8
75-84-vuotiaat	9,3	7,5	7,1
85 år täyttäneet	3,7	3,4	2,8
demografinen huoltosuhde	71,8	67,8	61,9

Demografinen huoltosuhde osoittaa, kuinka paljon 0–14-vuotiaita henkilöitä sekä yli 65-vuotiaita henkilöitä on sataa työikäistä 15–64-vuotiasta kohti. Mitä suurempi lasten ja/tai eläkeläisten määrä on, sitä korkeampi on huoltosuhteen arvo.

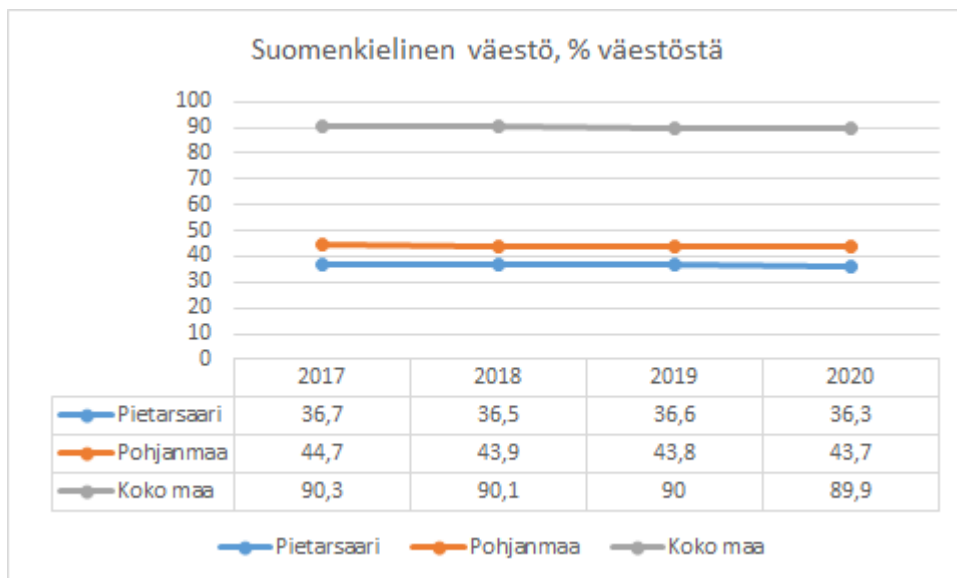
Huoltosuhde oli Pietarsaaressa 71,8 vuonna 2020, eli 100 työikäistä henkilöä elättää 71,8 henkilöä. Vuonna 2017 huoltosuhde oli 69,6, eli se on kasvanut. Kehitys on ollut samansuuntainen sekä Pohjanmaalla että koko Suomessa.

Kieliolot

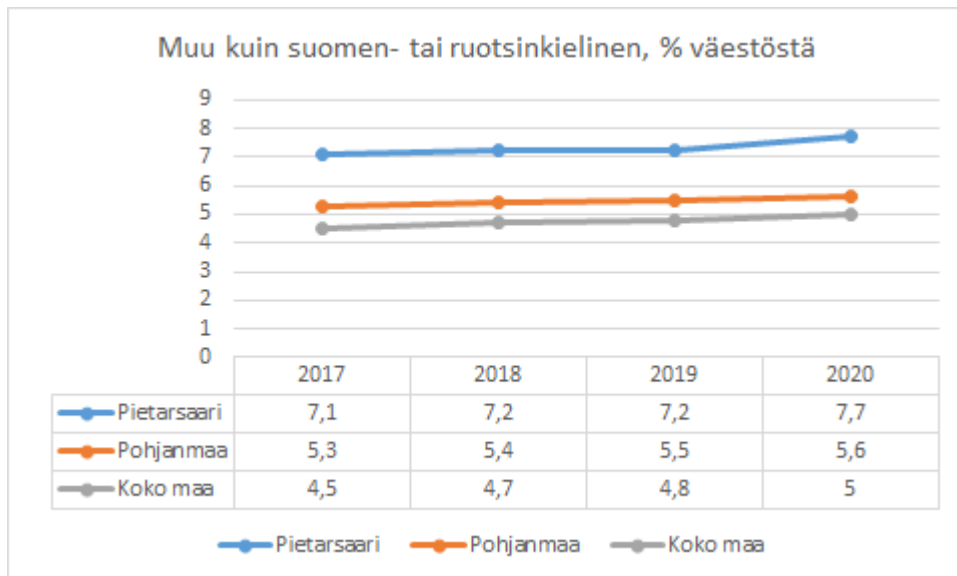
Pietarsaaren asukkaista 56 % oli ruotsinkielisiä vuonna 2020. Ruotsinkielisten määrä on laskenut 0,2 % Pietarsaaressa vuodesta 2017. Samaa laskua on tapahtunut Pohjanmaalla, ruotsinkielisten osuus koko maassa on samana ajanjaksona pysynyt puolestaan 5,2 % maan väestöstä.

Vuonna 2020 suomenkielisten osuus oli 36,3 % koko Pietarsaaren väestöstä. Pietarsaaren suomenkielisten osuus on laskenut vuodesta 2017 vuoteen 2020 yhteensä 0,4 %. Sama lasku on huomattavissa koko maassa kyseisellä ajanjaksolla. Pohjanmaan suomenkielisten osuus on laskenut 1 % samalla ajanjaksolla.

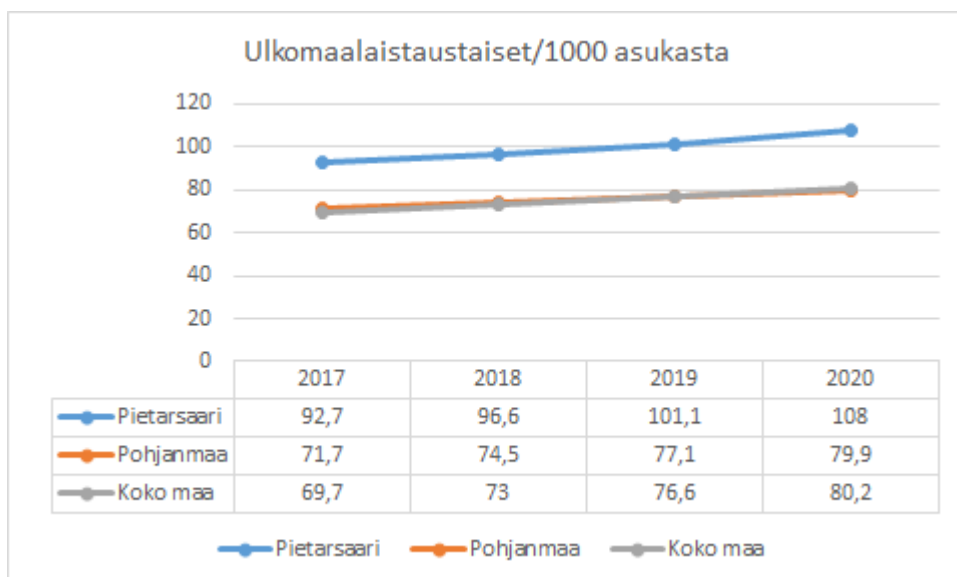

Vieraskielisten asukkaiden määrä on kasvanut 0,6 % viime vuosien aikana Pietarsaassa. Vastaava luku kasvu on Pohjanmaalla 0,3 % ja koko maassa 0,5 %. Vuonna 2020 muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien asukkaiden osuus oli 7,7 % kaupungin väestöstä. Vastaava prosenttiosuus oli Pohjanmaalla 5,6 % ja koko maassa 5 %.

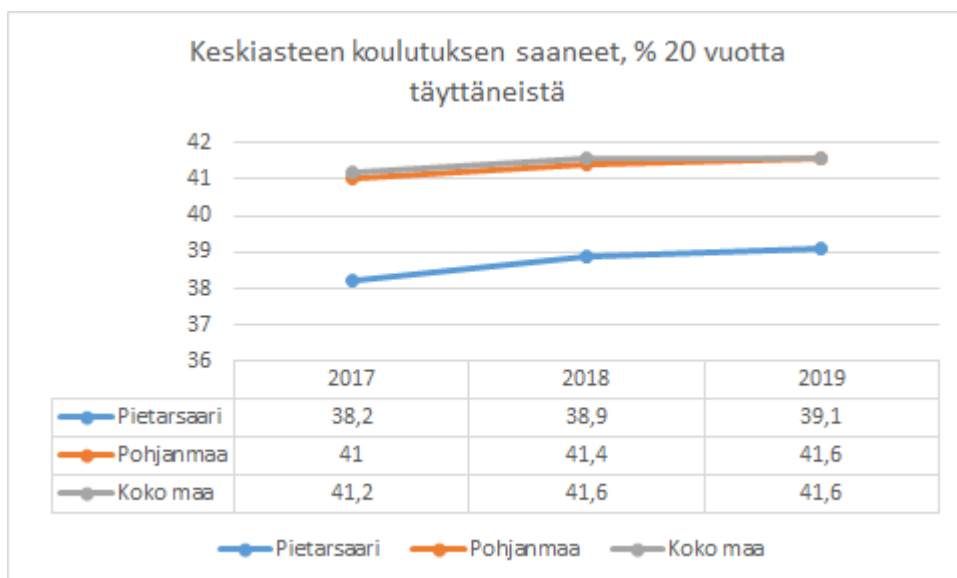
Ulkomaalaistaustaiset henkilöt

Vuonna 2020 ulkomaalaistaustaisten henkilöiden määrä oli Pietarsaassa 108 henkilöä 1 000 asukasta kohti. Pohjanmaalla ja koko maassa ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osuus 1 000 asukasta kohden oli huomattavasti alhaisempi kuin Pietarsaassa: Pohjanmaalla 79,9 per 1 000 asukasta ja koko maassa 80,2 henkilöä 1 000 asukasta kohti. Vuonna 2017 määrä oli Pietarsaassa 92,7 per 1 000 asukasta, eli määrä on neljässä vuodessa kasvanut 15,3:lla 1 000 asukasta kohti. Koko maassa vastaavat luvut olivat samalla ajanjaksolla 10,5 henkilöä 1 000 asukasta kohti ja Pohjanmaalla 8,2 henkilöä 1 000 asukasta kohti.

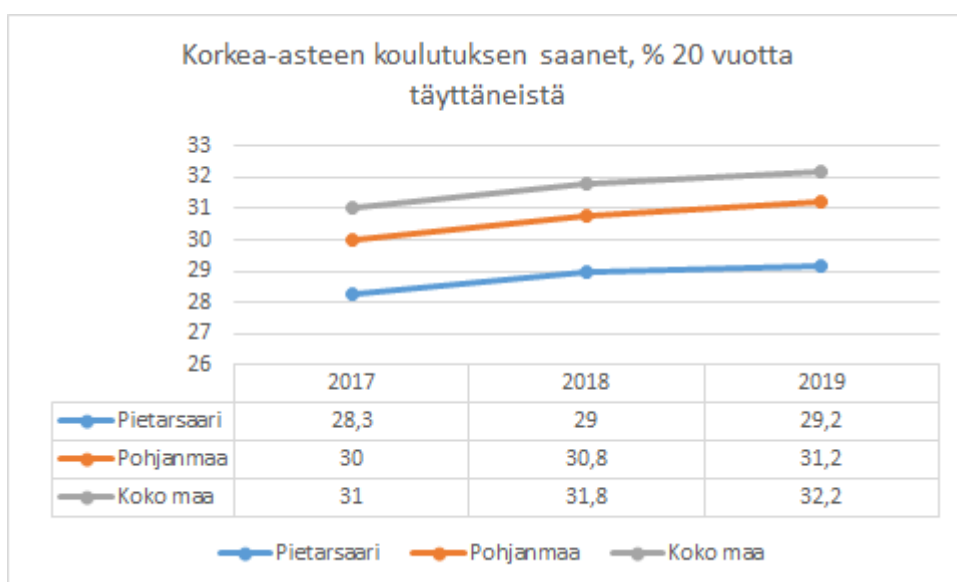

Väestön koulutusrakenne

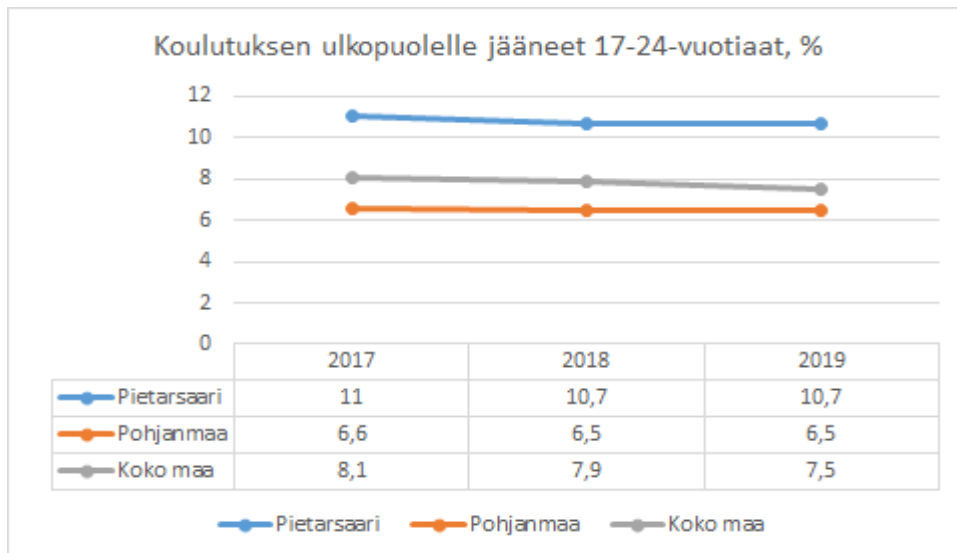
Vuonna 2019 Pietarsaaren yli 20-vuotiaasta väestöstä 31,9 %:lla oli keskitason koulutus. Pohjanmaan osuus oli hieman korkeampi, samoin kuin koko maassa. Pietarsaaren osuus on kasvanut 0,9 % kolmivuotiskaudella 2017–2019.

Yli 20-vuotiaan väestön korkeakoulutustason koulutusosuus oli 29,2 % vuonna 2019, Pohjanmaalla 31,2 % ja koko maassa 32,2 %.

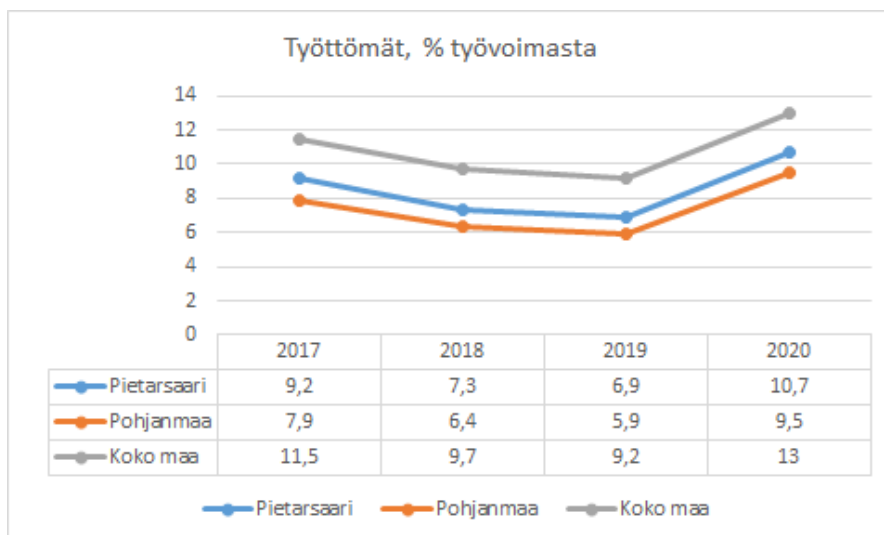
Koulutusjärjestelmän ulkopuolella olevien 17–24-vuotiaiden osuus laski hieman kolmivuotiskaudella 2017–2019, mutta oli edelleen huomattavasti korkeampi Pietarsaassa, 10,7 % verrattuna Pohjanmaahan (6,5 %) ja koko Suomeen (7,5%).

Työttömyysaste

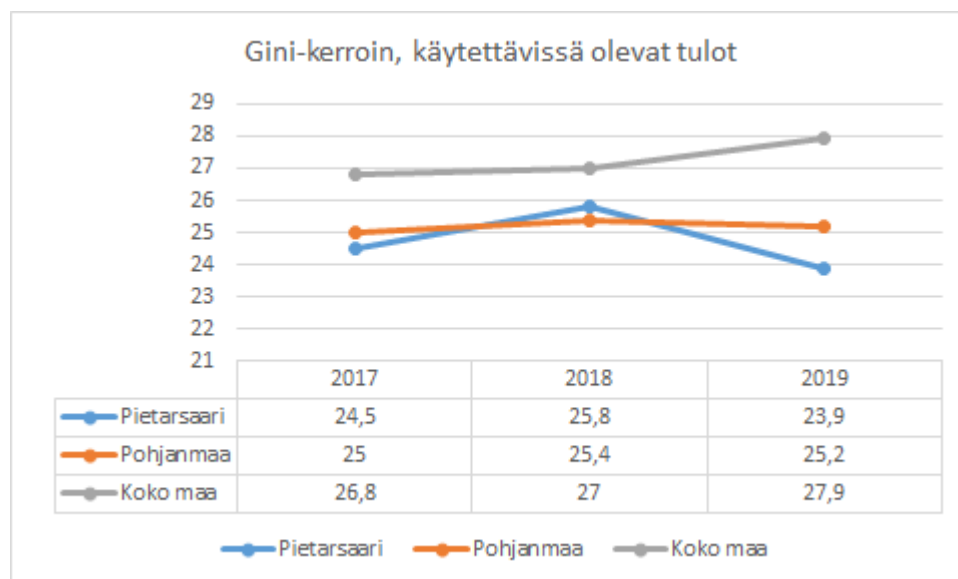
Pietarsaaren työttömyysaste oli vuonna 2020 keskimäärin 10,7 %. Pohjanmaan työttömyysaste oli samana vuonna 9,5 % ja koko maan osuus 13 %.

Työttömyyden huomattavaa kasvua tapahtui vuonna 2020. Ennen sitä työttömyysaste oli laskenut vuosi vuodelta kolmen vuoden ajan. Sama työttömyysasteen kehitys ja muutos on huomattavissa Pohjanmaalla ja koko maassa ajalla 2017–2020. Vuonna 2019 Pietarsaaren työttömyysaste oli 6,9 %, Pohjanmaan 5,9 % ja koko maan 9,2 %. Koronapandemia on todennäköisesti vaikuttanut työttömyysasteen kasvuun koko maassa vuonna 2020. Pietarsaaren työttömyysaste oli vuonna 2020 alhaisempi kuin koko Suomessa, mutta korkeampi kuin Pohjanmaalla.

Gini-kerroin

Gini-kerroin on taloudellisten tuloerojen mittari. Se kuvaa esim. väestön suhteellisia tuloeroja. Gini-kerroin esitellään tässä nollan (0) ja sadan (100) välisenä arvona. Nolla tarkoittaa, että kaikkien asukkaiden/tulonsaajien tulot ovat yhtä suuret. Arvon ollessa sata tuloissa on totaalista eriarvoisuutta. Eli mitä alhaisempi tulojen gini-kerroin, sitä tasaisemmin palkat, voitot, avustukset ja muut korvaukset jakautuvat väestön kesken.

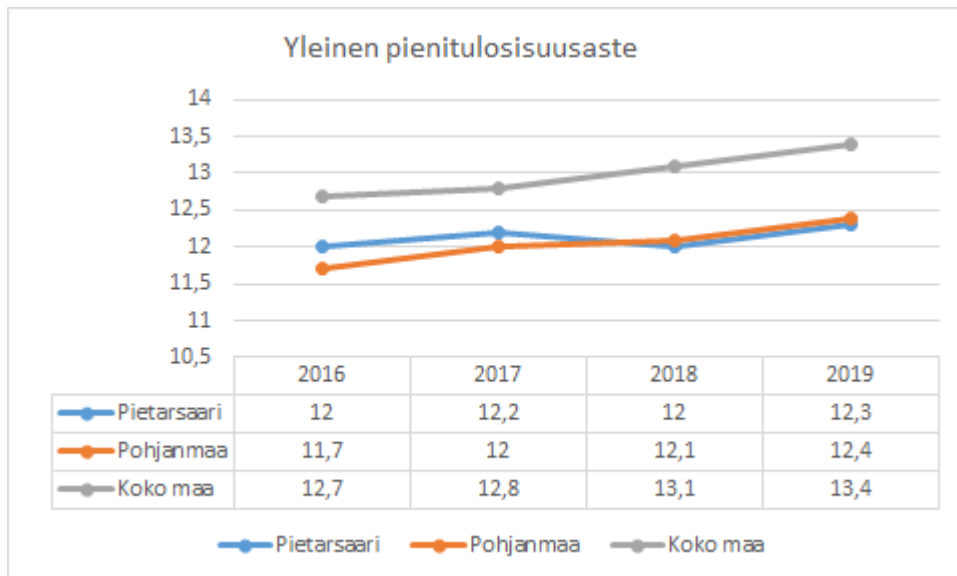

Pietarsaaren gini-kerroin oli 23,9 vuonna 2019, mikä on Pohjanmaan arvoa (25,2) ja koko maan arvoa (27,9) alhaisempi samana vuonna. Pietarsaaren gini-kerroin on vaihdellut jaksolla 2017–2019, se on noussut ensin ja laskenut sen jälkeen vuoden 2019 tasolle, joka on kolmivuotisjakson alhaisin arvo. Tuloeroihin vaikuttavat tärkeimmät tekijät ovat työllisyys ja työttömyys.

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuudeksi on määriteltä taso, joka on pienempi kuin 60 % mediaanitulosta (uudistetun OECD-asteikon mukaan) kunakin vuonna.

Pienituloisissa kotitalouksissa asuvien henkilöiden määrä oli Pietarsaaressa 12,3 % vuonna 2019. Pohjanmaalla ja koko maassa osuus oli 12,4 % ja 13,4 %.

Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Indikaattori ilmaisee jokaiselle Suomen kunnalle lasketun indeksin avulla miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (= 100). Luku on laskettu ikävakioituna.

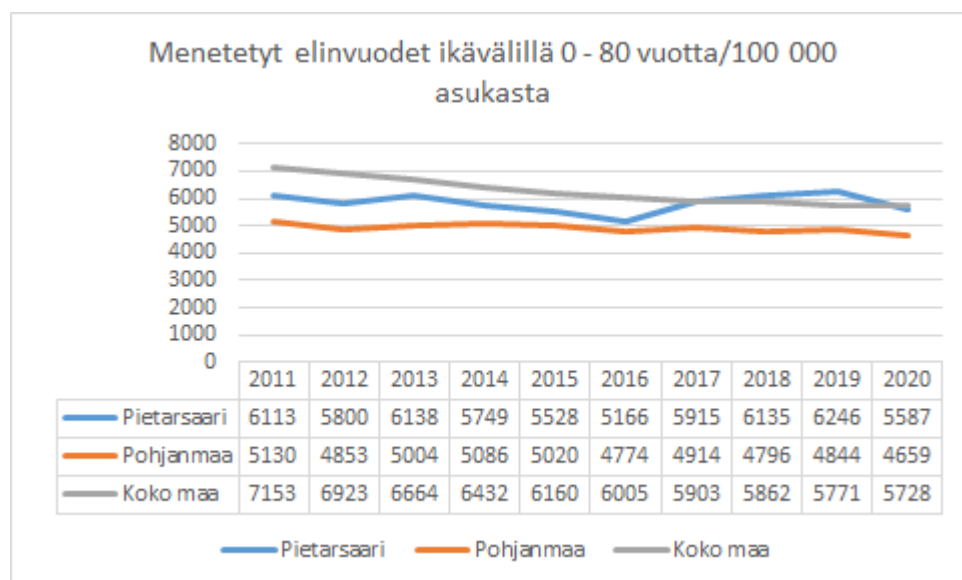
Kelan Sairastavuusindeksi perustuu kolmeen tilastomuuttujaan: kuolleisuuteen, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuteen työikäisistä (16–64-vuotiaat) sekä lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuuteen väestöstä.

Kelan vuoden 2017 sairastavuusindeksi oli Pietarsaassa 97,8 eli samalla tasolla kuin kolme vuotta aikaisemmin vuonna 2014. Vuosi 2015 oli hieman alhaisempi 97,7 ja vuonna 2016 Kelan sairastavuusindeksi oli Pietarsaassa 97,3. Pohjanmaan osalta ei ole lukuja.

Menetetty elinvuodet

Indikaattori ilmaisee ennen 80 ikävuotta tapahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä 100 000 asukasta kohti. Yläikärajan valinta perustuu siihen, että suomalaisten elinajanodote on noin 80 vuotta. Kuolleisuutta pidetään yhtenä luotettavimmista väestön terveydentilan osoittimista.

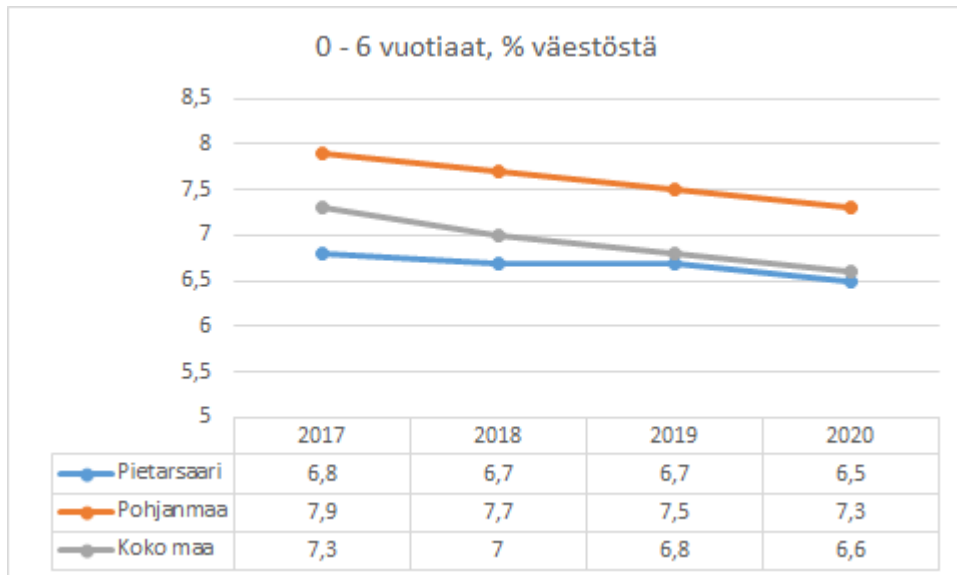
Pietarsaassa menetettyjen elinvuosien määrä oli 5587 per 100 000 asukasta vuonna 2020. Määrä oli Pohjanmaalla samana vuonna 4 659, koko maan luvun ollessa 5728.

Vuonna 2020 menetetyt elinvuodet olivat siis alhaisemmat Pietarsaassa kuin koko massa, mutta luku oli korkeampi kuin Pohjanmaalla. Indikaattori osoittaa Pietarsaaren osalta suurempaa menetettyjen elinvuosien vaihtelua vuosina 2011–2020 verrattuna Pohjanmaahan ja muuhun Suomeen.

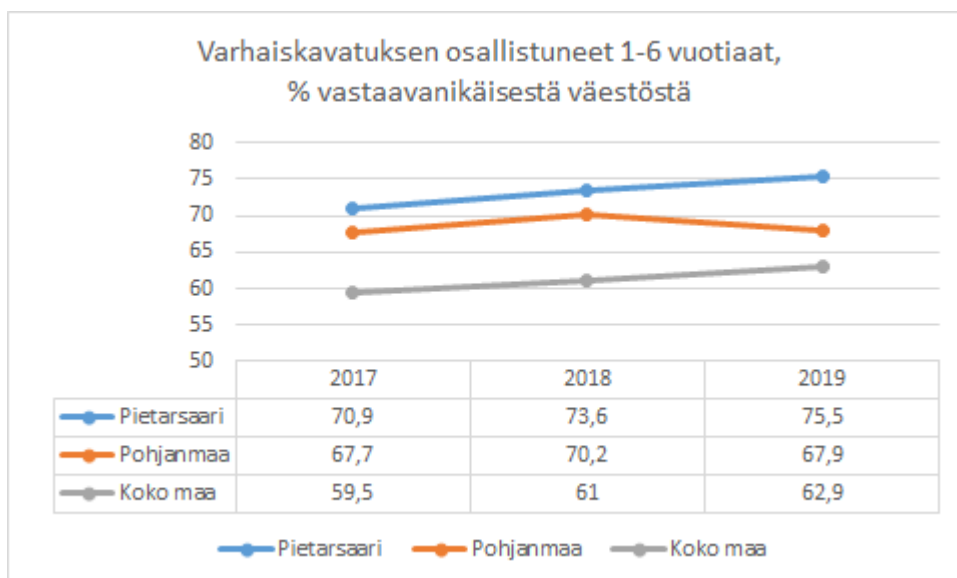
Lapset, peruskouluikäiset nuoret ja lapsiperheet

0–6-vuotiaat lapset

Vuonna 2020 Pietarsaaren vakituksista asukkaista oli 6,5 % ikäluokassa 0–6 vuotta. Samana vuonna Pohjanmaan osuus oli 7,3 % ja koko maan luku 6,6 %. 0–6-vuotiaiden lasten osuus on Pietarsaassa laskenut 0,4 % kuuden vuoden aikana (2015–2020). Pohjanmaalla ja koko maassa lasku on ollut 1 %.

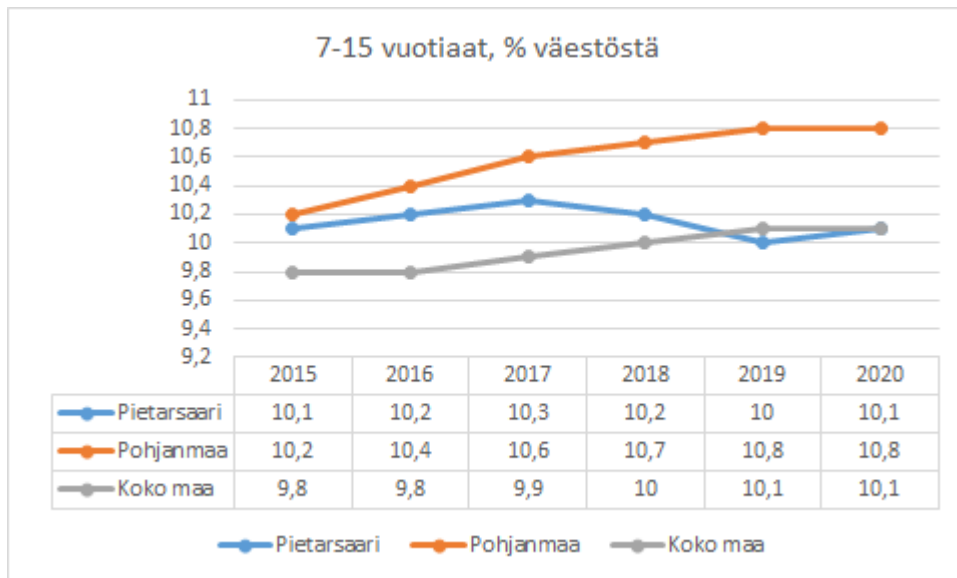

75,5 % ikäryhmässä 1–6-vuotiaat osallistui kunnan rahoittamaan varhaiskasvatustoimintaan Pietarsaareissa vuonna 2019. Vastaava luku oli Pohjanmaalla 67,4 % ja koko maassa 62,9 %.

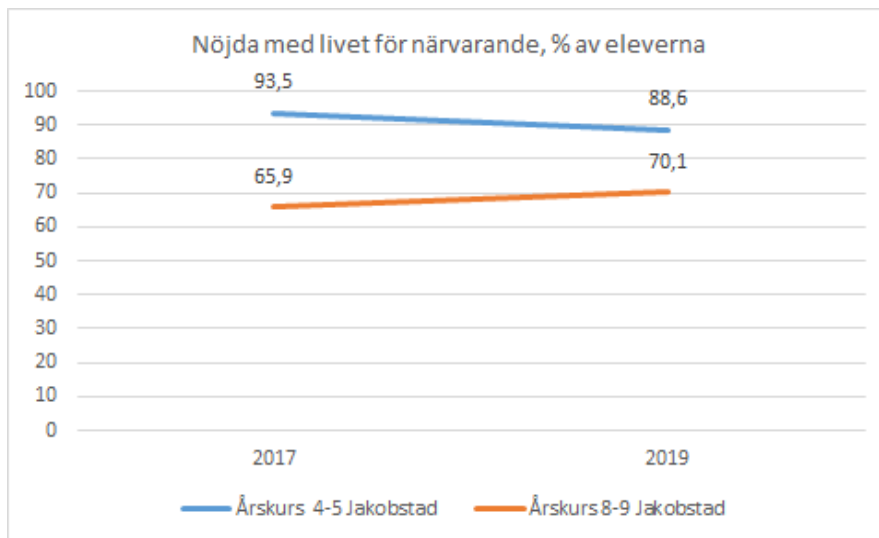
Peruskouluikäiset nuoret

Pietarsaaren asukkaista 7–15-vuotiaiden lasten määrä on vaihdellut jonkin verran kuluneiden kuuden vuoden aikana. Vuoden 2020 osuus on 10,1 % eli taso on sama kuin vuonna 2015, ja koko maan tasoa vastaava. Suuntaus on osoittanut heikkoa nousua Pohjanmaalla ja koko maassa.

Tyytyväisiä elämään ja kiinnostus koulunkäyntiä kohtaan

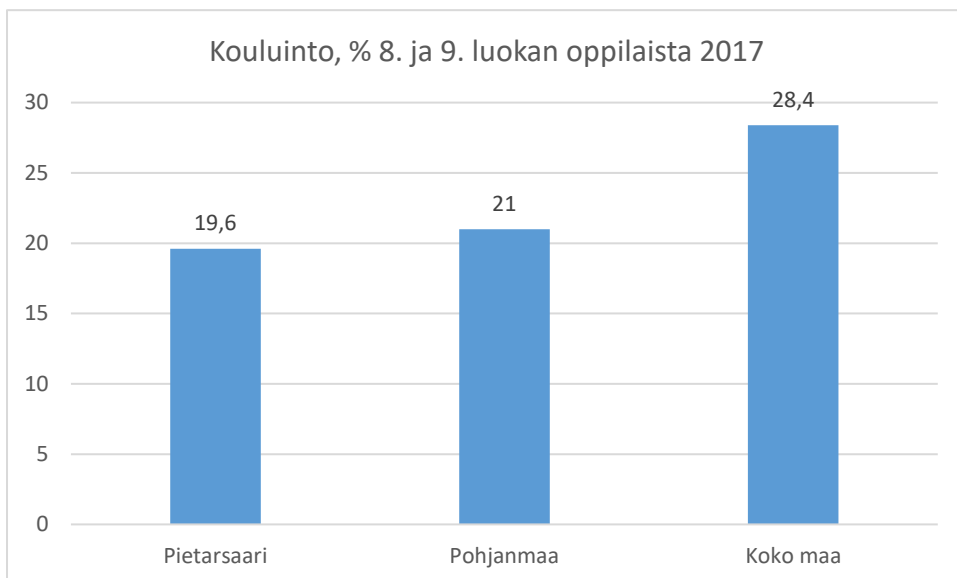
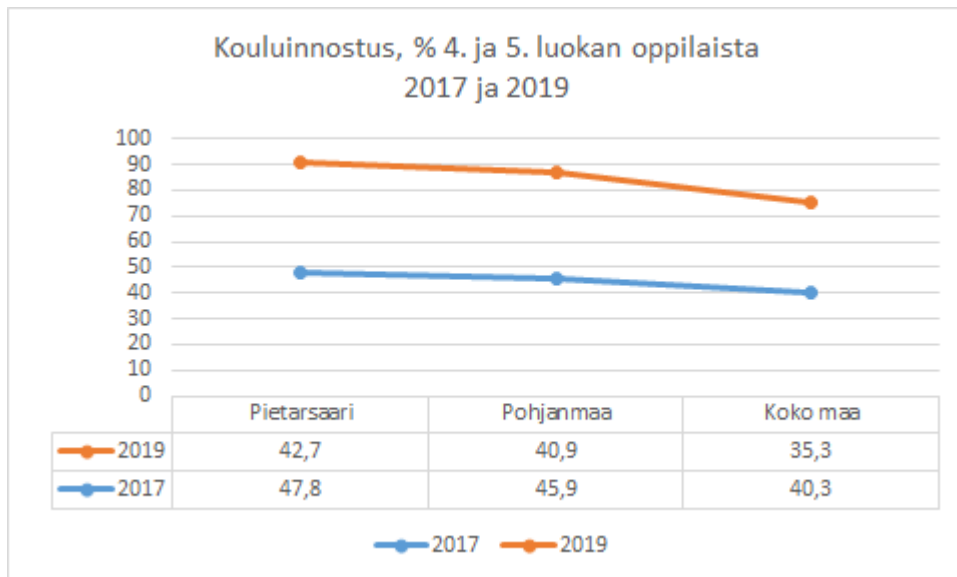
Vuonna 2019 Pietarsaaren 4. ja 5. luokkien oppilaat olivat tyytyväisempiä elämäänsä kuin 8. ja 9. luokkien oppilaat. Tilanne oli sama Pohjanmaalla ja koko maassa.

Keväällä 2019 tehdyn kouluterveyskyselyn mukaan Pietarsaaren 4. ja 5. luokkien oppilaat olivat tyytyväisiä elämäänsä, luvun ollessa 93,3 % vuonna 2017. Näin ollen kyseisten vuosiluokkien oppilaista 4,9 % oli vähemmän tyytyväisiä elämäänsä vuonna 2019 verrattuna vuoteen 2017.

Vuonna 2017 elämäänsä tyytyväisten oppilaiden osuus vuosiluokilla 8 ja 9 oli 65,9 %, vuonna 2019 oppilaista 70,1 % oli tyytyväisiä elämäänsä. Lisäys oli 4,2 %.

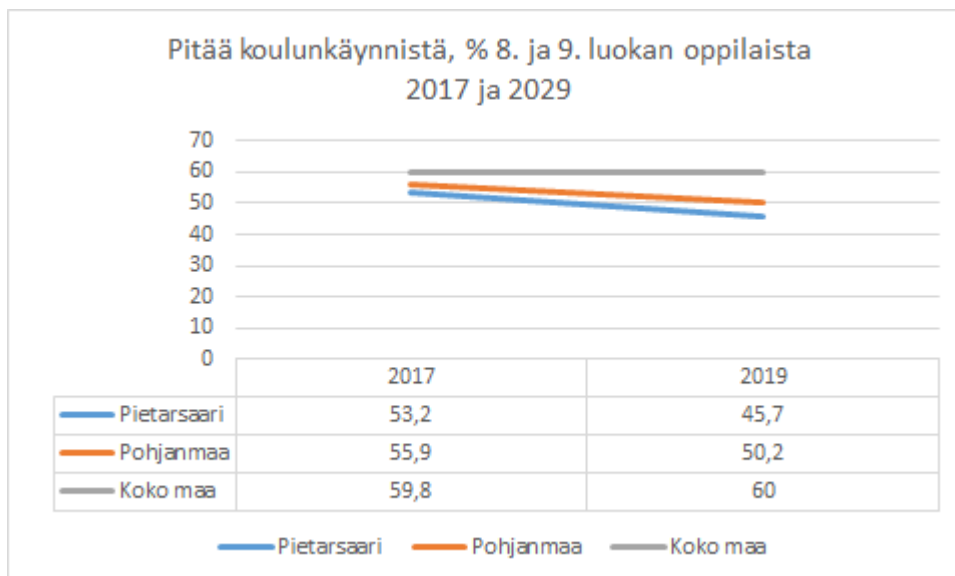
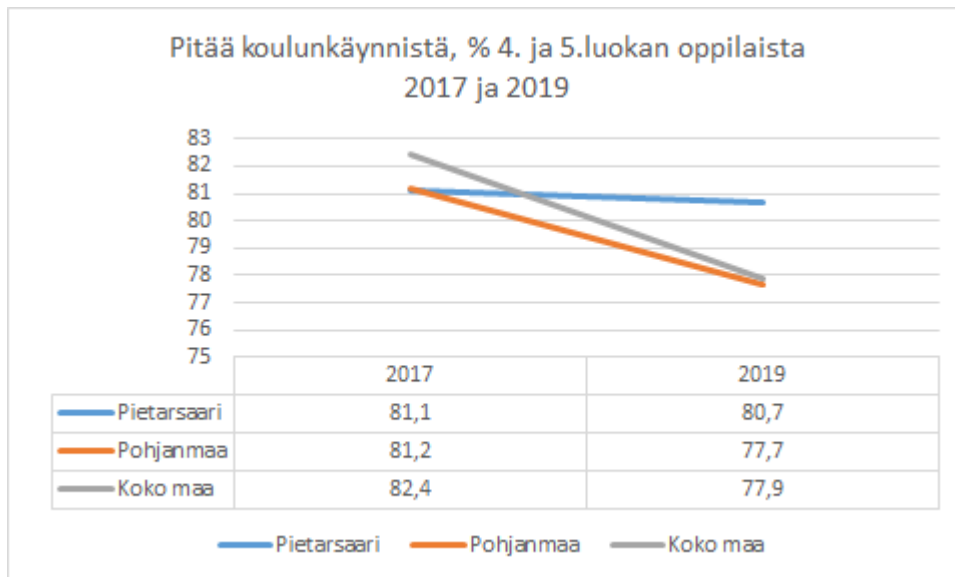
Vuosiluokkien 4 ja 5 oppilaiden kiinnostus koulua kohtaan laski vuodesta 2017 vuoteen 2019 yhteensä 5,1 %. Vuonna 2017 osuus oli 47,8 %, sen ollessa 42,7 % vuonna 2019. Myös Pohjanmaalla ja koko Suomessa oppilaiden kiinnostus koulunkäyntiä kohtaan on laskenut n. 5 %.

Vuodelta 2019 ei ole saatavilla tilastotietoa, joka osoittaisi 8. ja 9. luokkien oppilaiden kouluintoa. Vuoden 2017 tilastojen indikaattori osoittaa prosenttiosuuden peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista, jotka ovat vastanneet kysymykseen, kokevatko he kouluintoa. Vuonna 2017 Pietarsaaren 8. ja 9. luokkalaista 19,6 % kokee kouluintoa, vastaavan luvun ollessa Pohjanmaalla 21 % ja koko Suomessa 28,4 %.

4. ja 5. luokkien oppilaista 80,7 % olivat vuonna 2019 vastanneet, että he käyvät melko mielellään tai mielellään koulua, vastaavan luvun ollessa 8. ja 9. luokkalaisten parissa 45,7 %.

Pietarsaaren ikäryhmien välillä on huomattavissa merkittävää eroa. Vastaavat osuudet Pohjanmaalla olivat 77,5 % vuonna 2019 4. ja 5. luokkien oppilaiden osalta, 8. ja 9. luokkien osalta 50,2 %. Koko maassa saman vuoden osuus oli 4. ja 5. luokkien oppilailla 77,9 % ja 8. ja 9. luokkien oppilailla 60 %.

Vuonna 2019 Pietarsaaren 4. ja 5. luokkien oppilaiden kouluinto oli korkeampi kuin Pohjanmaalla ja koko maassa, 8. ja 9. luokkalaisten parissa vastaava luku oli alhaisempi. Koulunkäyntiin myönteisesti suhtautuvien oppilaiden määrä on huomattavasti korkeampi kuin kouluintoa ja mielenkiintoa koulutyötä kohtaan kokevien määrä Pietarsaassa, samoin kuin Pohjanmaalla ja koko Suomessa.

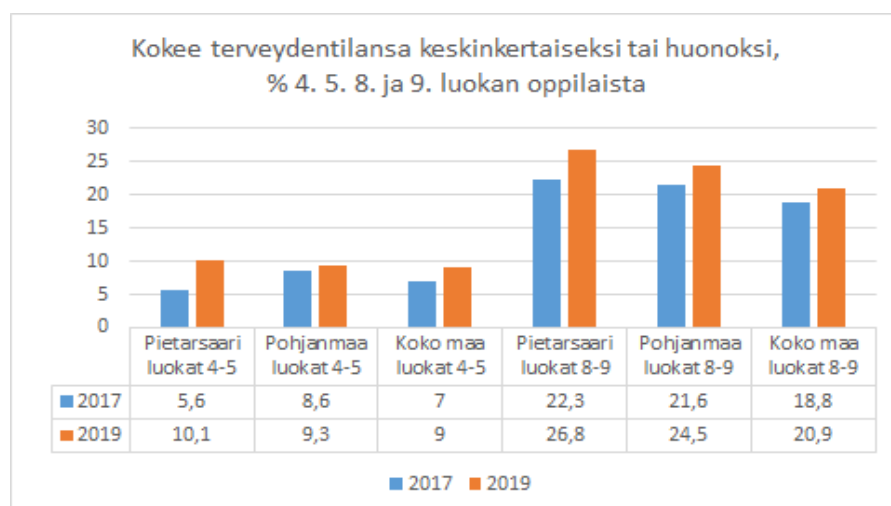
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa

Indikaattori tuottaa tietoa niiden oppilaiden ja opiskelijoiden osuudesta (%), jotka harrastavat jotakin vähintään kerran viikossa kouluajan ulkopuolella. Pietarsaareissa 91,7 % 4. ja 5. luokkien oppilaista kertoivat, että heillä on vähintään yksi harrastus viikossa kouluajan ulkopuolella ja 97,2 % 8. ja 9. luokkien oppilaista kertoi vastaavaa. Kummankin ikäryhmän osalta osuus oli hieman Pohjanmaata ja koko maata korkeampi.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % oppilaista

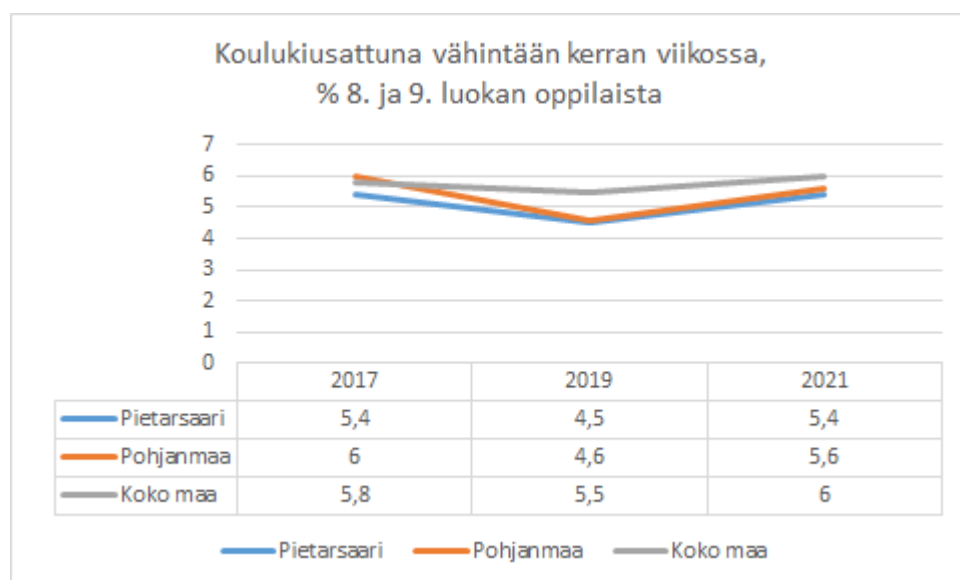
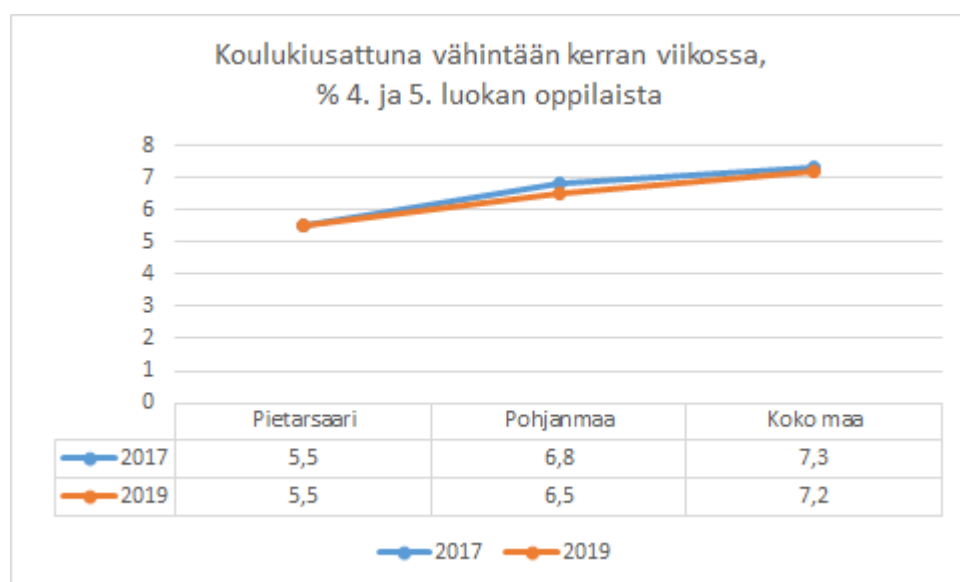
Vuonna 2019 terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien 8. ja 9. luokkien oppilaiden osuus oli Pietarsaareissa 26,8 %. Pohjanmaan vastaavat luvut 8. ja 9. luokkien oppilailla olivat samana vuonna 24,5 % ja koko maassa 20,9 %. Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien oppilaiden osuus kasvaa koko maassa. Alempien ja ylempien vuosiluokkien kokemat terveydentilan erot ovat suuret. Nuoremmat oppilaat kokevat terveydentilansa vanhempia oppilaita paremmaksi.

Kiusaaminen koulussa, % vl. 4–5 ja 8–9 oppilaat

Indikaattorit osoittavat 4.–5. ja 8.–9. luokkien oppilaiden osuuden kyseisistä vuosiluokista, jotka ovat vastanneet kysymykseen onko heitä koulukiusattu kerran tai useamman kerran viikossa lukuvuoden aikana. Vuonna 2019 Pietarsaaren osuus oli 5,5 % 4. ja 5. luokkien oppilaista. Taso oli sama kuin vuonna 2017 ja matalampi kuin Pohjanmaalla (6,5 %) ja koko Suomessa (7,2 %).

Vuodelta 2021 on käytettävissä tilastoja 8. ja 9. luokkalaisia koskien, joiden mukaan 5,4 % kysymykseen vastanneista oppilaista on joutunut koulukiusatuksi kerran tai useamman kerran viikossa. Luku on alhaisempi kuin koko maassa, jossa osuus oli 6,0 % ja Pohjanmaalla 5,6 %.

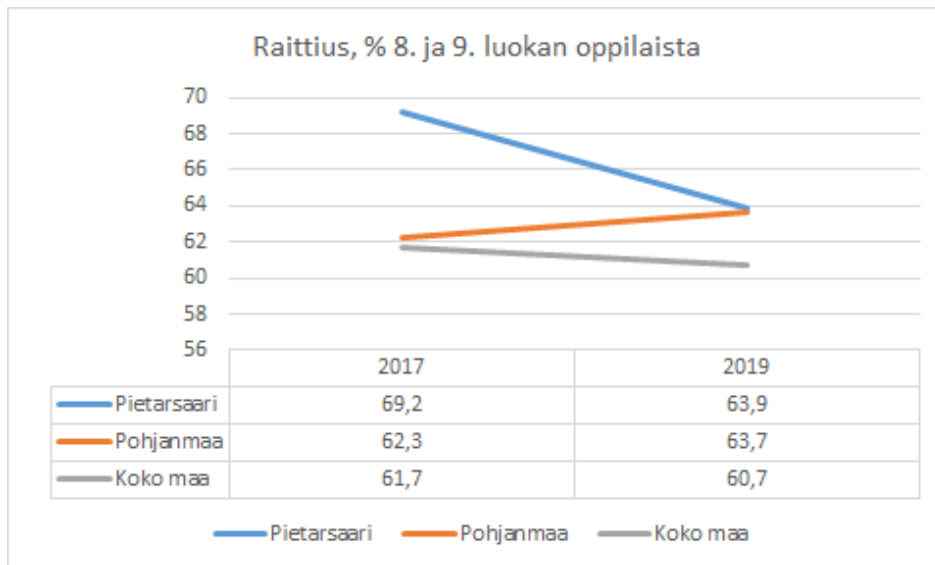
Käyttää tupakkatuotteita päivittäin, % vuosiluokkien 8 ja 9 oppilaista

Pietarsaaren 8. ja 9. luokkien oppilaiden osuus vastaajista kysymykseen, polttavatko he, nuuskaavatko, käyttävätkö vesipiippua tai sähkötupakkaa päivittäin, oli 11,3 % vuonna 2019, Pohjanmaalla 9,6 % ja koko maassa 9 %. Osuus on kasvanut jonkin verran Pietarsaaressa vuodesta 2017 vuoteen 2019, osuuden puolestaan laskettua Pohjanmaalla ja koko Suomessa.

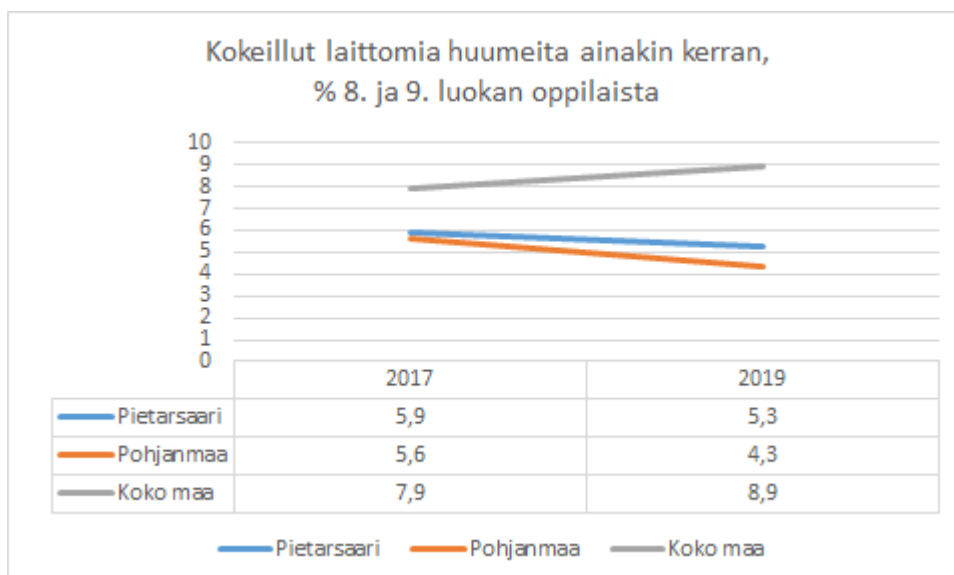
Raittius, % 8. ja 9. luokkien oppilaista

Indikaattori osoittaa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaiden osuuden, joka on vastannut raittiutta koskevaan kysymykseen (eivät käytä alkoholijuomia). Vuonna 2019 vastanneista 63,9 % ilmaisi, ettei käytä alkoholijuomia. Vuonna 2017 osuus oli 69,2 %. Näin ollen täysin raittiiden osuus on laskenut näillä vuosiluokilla 5,3 %. Pohjanmaalla osuus on kasvanut 2,1 %, koko maassa se on laskenut 1 %.

Kokeillut laittomia huumeita vähintään kerran, % 8. ja 9. luokkien oppilaista

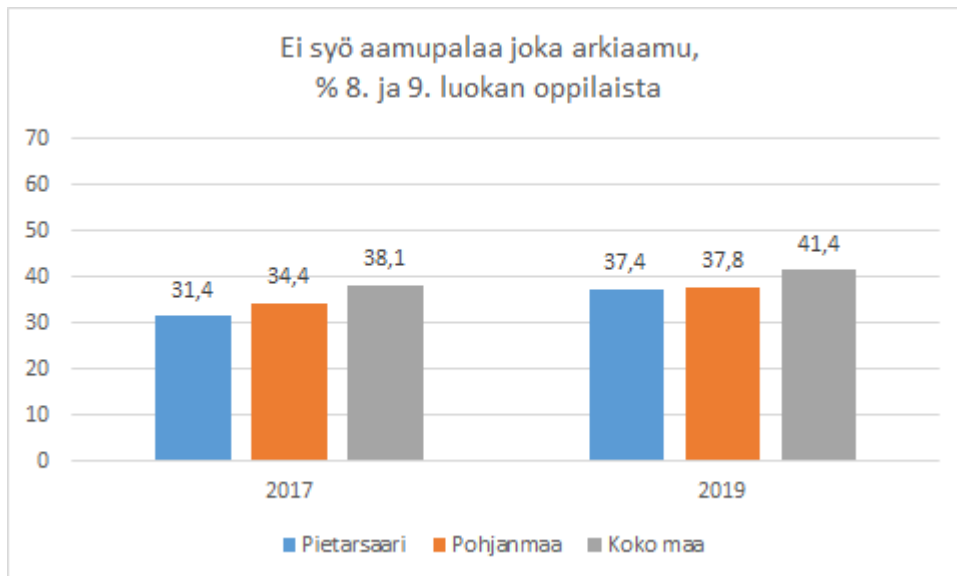
Indikaattori osoittaa 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista kyseessä olevassa ikäluokassa, jotka ovat kokeilleet vähintään kerran marijuanaa, hasista, ecstasya, Subutexia, heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai vastaavaa huumetta. Kysymykseen vastanneiden Pietarsaaren 8. ja 9. luokkien oppilaiden osuus on 5,3 %. Vastaava luku oli Pohjanmaalla 4,3 % ja koko maassa 8,9 %.

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokkien oppilaista

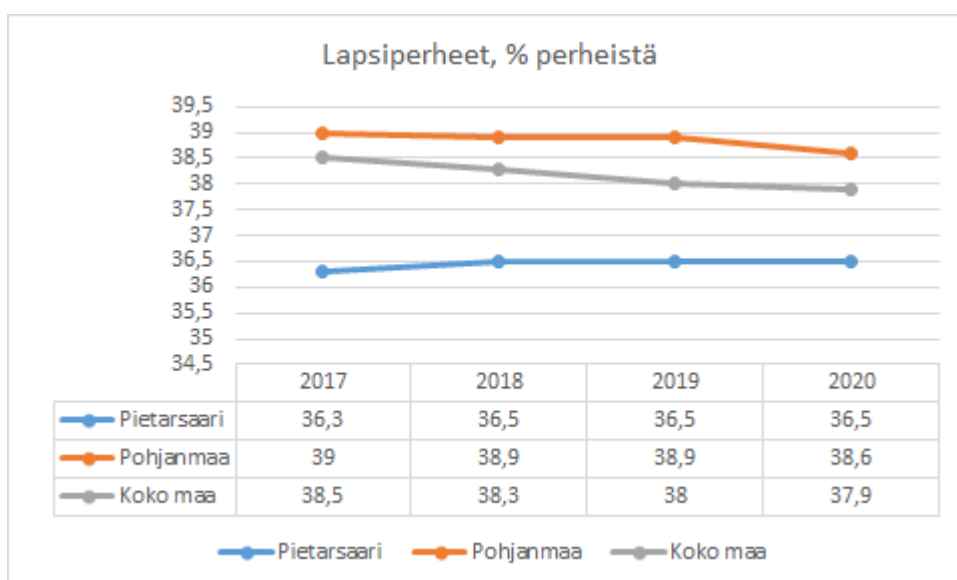
Indikaattori ilmaisee koululounaan vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana syömättä jättäneiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina. Niiden 8. ja 9. luokkien oppilaiden osuus, jotka eivät syö koululounasta päivittäin, on kasvanut. Pietarsaarella vuonna 2019 oppilaista 58,2 % ilmaisi, ettei syö koululounasta päivittäin. Kasvu on 28,2 %

vuodesta 2017. Vastaavat luvut olivat Pohjanmaalla 32,4 % eli vuodesta 2017 lisäystä on tapahtunut 11,4 %. Koko maan osuus on 36,5 %, lisäyksen ollessa 6,7 %.

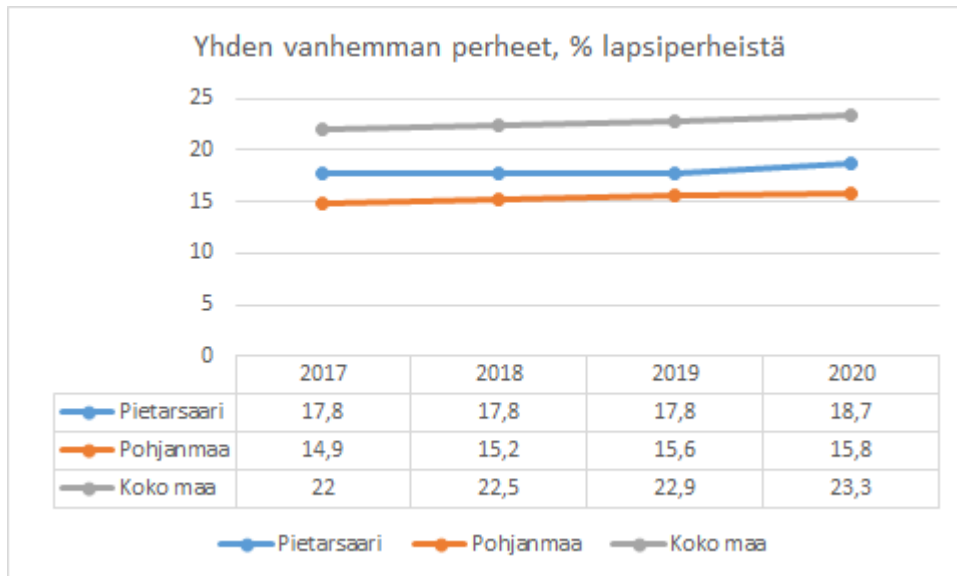

Lapsiperheet

Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot, joilla ei ole lapsia. Indikaattori ilmaisee lapsiperheiden prosentuaalisen osuuden kaikista perheistä. Lapsiperheiden osuus kaikista Pietarsaaren perheistä oli 36,5 % vuonna 2020. Lapsiperheiden osuus on pysynyt samalla tasolla vuodesta 2018, Pohjanmaalla ja koko maassa osuus on jonkin verran laskenut.

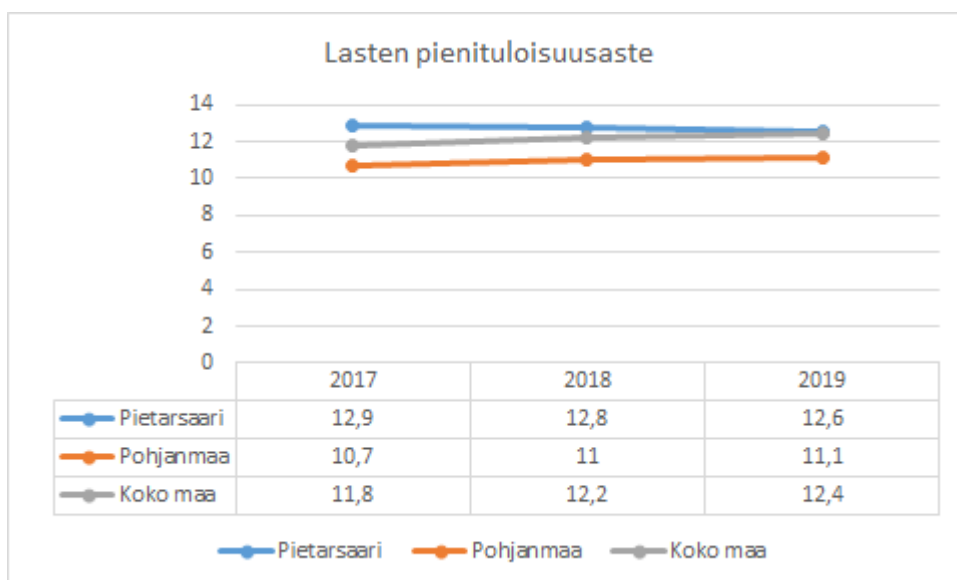

Yhden vanhemman perheiden prosentuaalinen osuus kaikista Pietarsaaren lapsiperheistä oli 18,7 % vuonna 2020, Pohjanmaalla 15,8 % ja koko Suomessa 23,3 %. Yhden vanhemman perheiden osuus on kasvanut 0,9 % vuosina 2017–2020 Pietarsaassa ja Pohjanmaalla, osuuden puolestaan kasvaessa yli 1,3 % koko maassa.

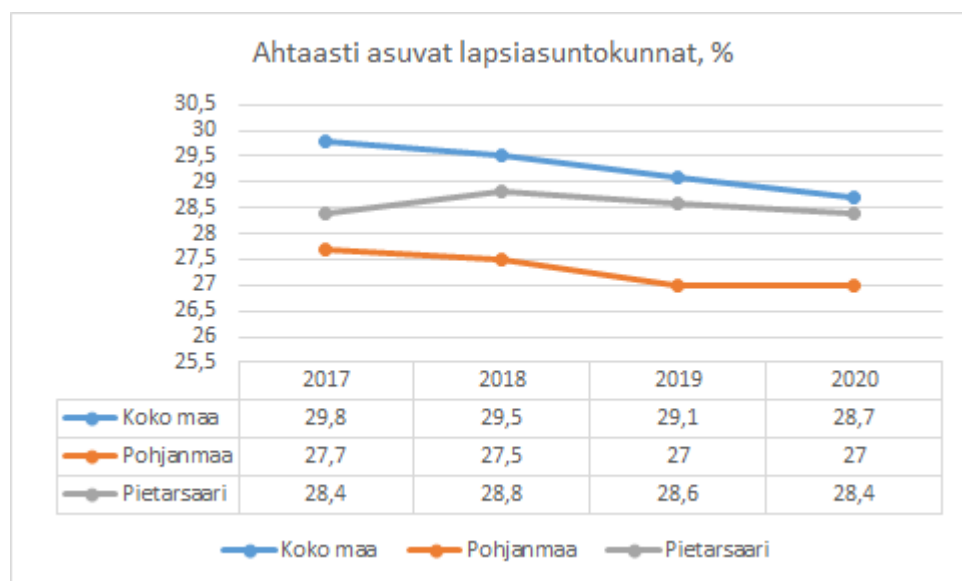
Lasten pienituloisuusaste

Tilasto kuvaa, kuinka suuri osa Pietarsaaren alle 18-vuotiaista asuu pienituloisissa kotitalouksissa. Pienituloisuuden käsite on suhteellinen. Pienituloisuuden aste riippuu näin ollen koko tulojakauman muodosta. Pienituloisuudeksi on määriteltä taso, joka on pienempi kuin 60 % mediaanitulosta (uudistetun OECD-asteikon mukaan) kunakin vuonna.

Lasten pienituloisuusaste oli Pietarsaassa kaudella 2017–2019 korkeampi kuin Pohjanmaalla ja koko maassa. Tuorein saatavilla oleva tieto lasten pienituloisuusastetta koskien osoitti, että osuus on laskenut jonkin verran ja oli 12,6 % vuonna 2019.

Ahtaasti asuvat asuntokunnat

Indikaattori ilmaisee ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuuden prosentteina kaikista lapsiasuntokunnista, joissa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti. Keittiötä ei lasketa huonelukuun (määritelmä vuodelta 1990).

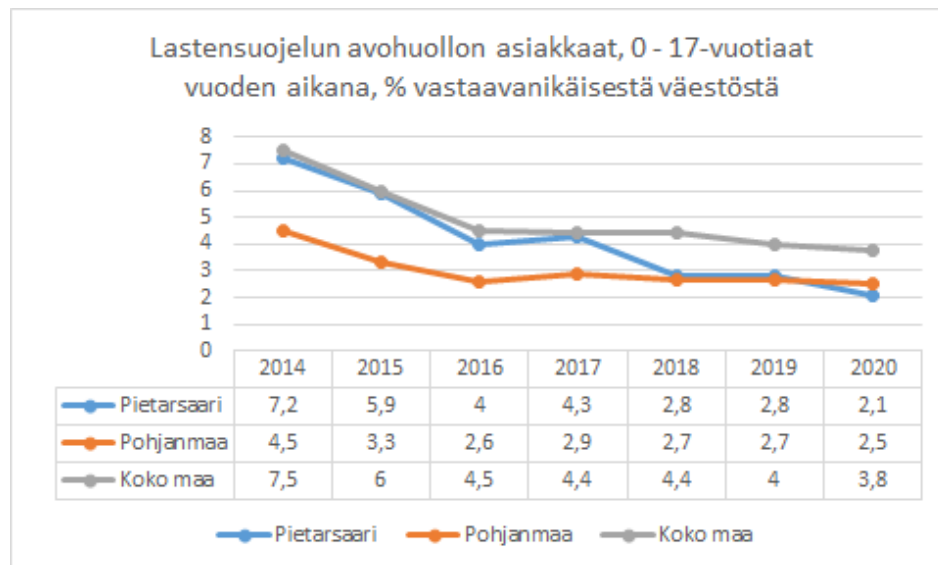
Pietarsaassa ei ole tapahtunut suurempia muutoksia vuosina 2017–2020 ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien määrän suhteen. Vuonna 2020 ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuus oli Pietarsaassa 28,4 %, Pohjanmaalla 27 % ja koko maassa 28,7 %.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0–17-vuotiaat

Avohuollon tukitoimet käsittävät esimerkiksi lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus.

Tilastotiedot ilmaisevat vuoden aikana lastensuojelun avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuuden prosentteina. Tietojen rinnalla voi tarkastella myös avohuollon tukitoimenpiteenä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määriä ja osuuksia, jos he ovat kuuluneet lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteiden piiriin ennen sijoittamista.

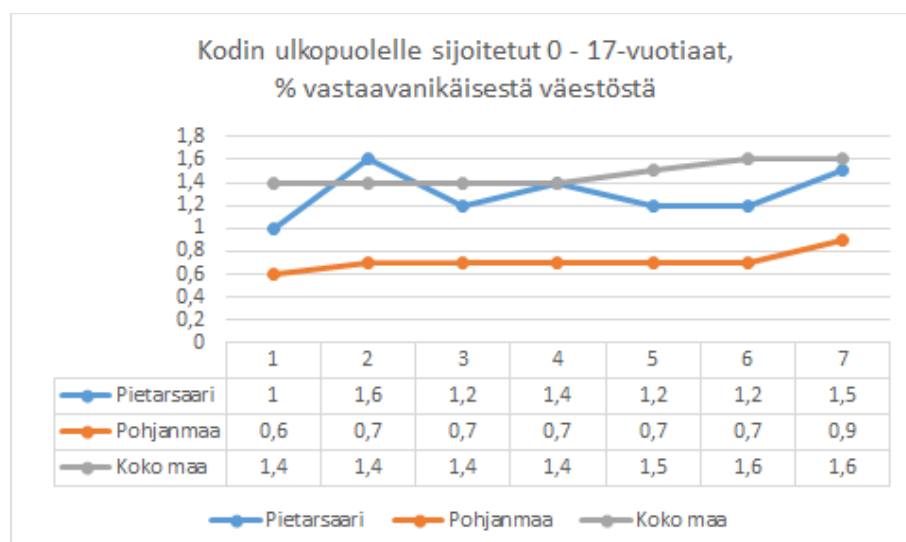
Pietarsaassa 0–17-vuotiaiden lastensuojelun avohuollon piiriin kuuluvien osuus oli 1,2 % samanikäisestä väestöstä vuonna 2020. Vuodesta 2017 on tapahtunut laskua 2,2 %. Vuonna 2020 Pohjanmaan osuus oli 2,5 %, koko maan 3,8 %.

Uuden sosiaalihuoltolain (1.4.2015) yhteydessä asiakkuuden alkaminen määriteltiin uudelleen - lastensuojelun asiakkuus alkaa, mikäli selvityksen jälkeen todetaan lastensuojelutarve. Lakimuutos vähensi odotetusti lastensuojelun asiakkaiden määrää.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % kaikista samanikäisistä

Kokonaiskuvan saamiseksi avohuollon asiakkaiden tietojen rinnalla voidaan tarkastella kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määrää. Pietarsaassa kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määrä oli 1,5 % vuonna 2020, vastaava osuus oli 0,9 % Pohjanmaalla ja 1,6 % koko maassa.

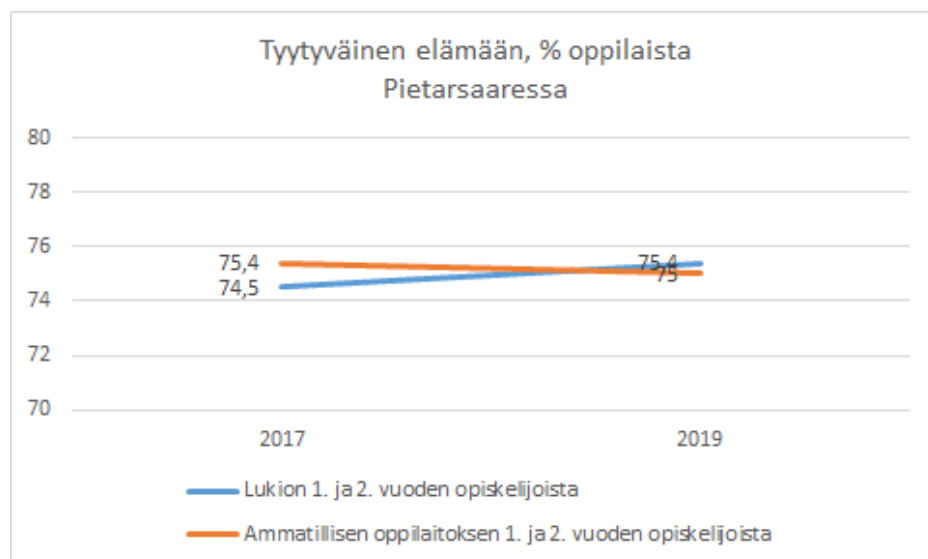

Nuoret ja nuoret aikuiset

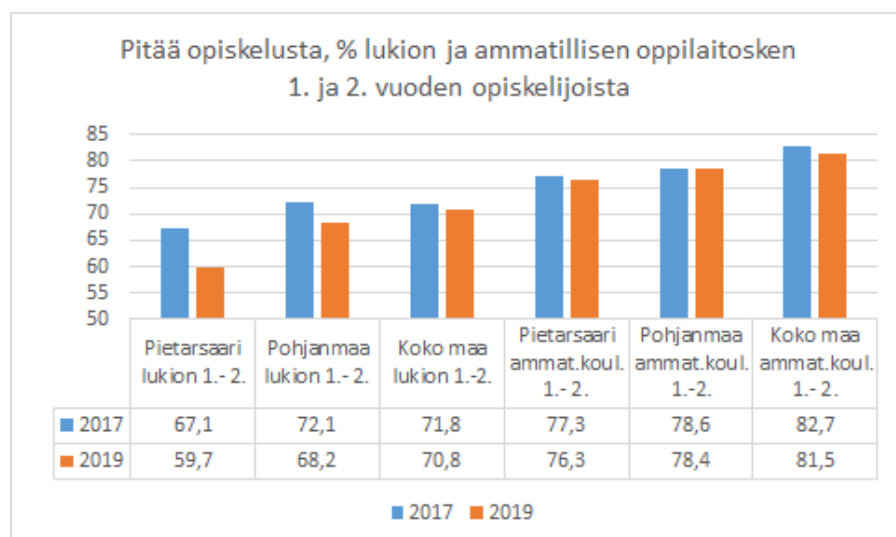
16–24-vuotiaiden määrä on tasaisesti vähentynyt Pietarsaareissa, Pohjanmaalla ja koko maassa. Pietarsaareissa ikäryhmään kuului 9,6 % asukkaista vuonna 2020. Pohjanmaalla 16–24-vuotiaiden osuus oli 10,6 % ja koko maassa 9,9 % väestöstä.

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

THL:n vuoden 2019 Kouluterveyskyselyn mukaan 75,4 % lukion 1. ja 2. luokan opiskelijoista sekä 75 % ammattioppilaitosten 1. ja 2. luokan opiskelijoista olivat vastanneet kysymykseen, että he ovat tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä.

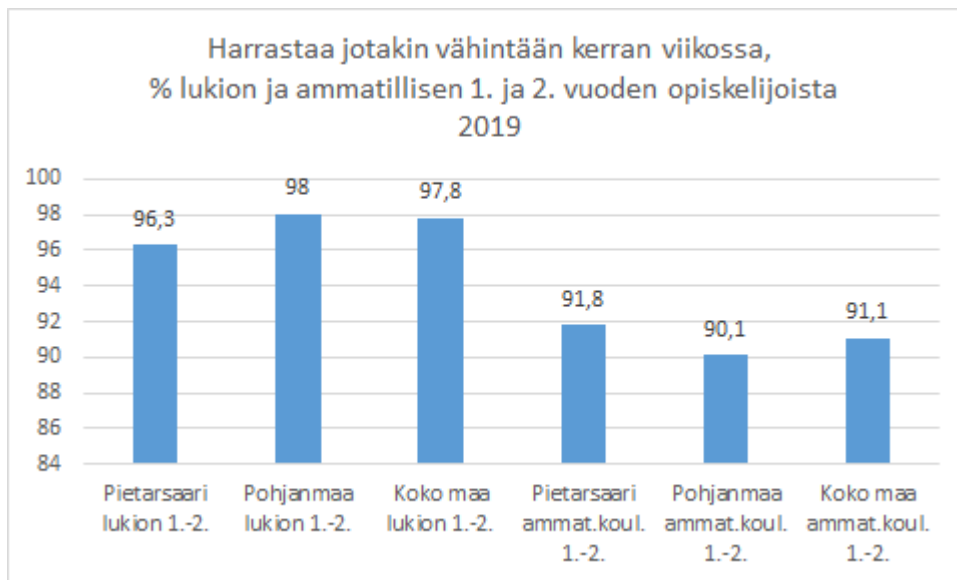

Pitää opiskelusta, % lukion ja ammatillisen oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Vuonna 2019 yhteensä 59,7 % lukio-opiskelijoista ja 76,3 % ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista Pietarsaassa ilmaisi, että he pitivät opiskelusta. Indikaattoreista ilmenee, että useammat ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevat pitävät opiskelusta enemmän kuin Pietarsaaren lukioissa, mutta myös Pohjanmaalla ja koko maassa. Niiden Pietarsaassa lukiossa opiskelevien osuus, jotka pitävät lukiosta opiskelusta, on vähentynyt vuodesta 2017 vuoteen 2019 yhteensä 7,4 %. Vastaava lasku oli Pohjanmaalla 4,4 % ja koko maassa 1 %.

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % lukion ja ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat

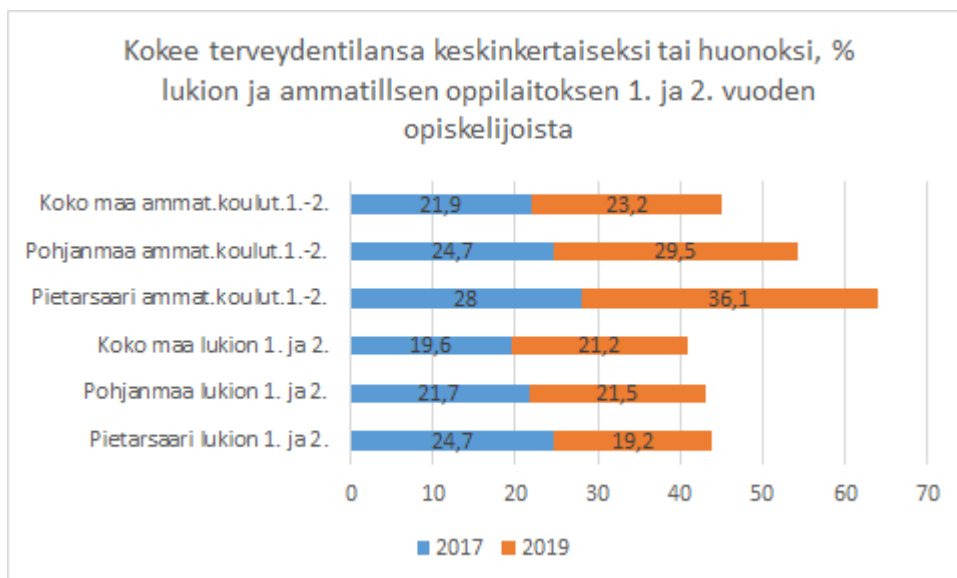
Pietarsaassa 96,3 % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sekä 91,8 % ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista ilmoitti, että heillä on vähintään yksi harrastus viikossa kouluajan ulkopuolella. Vastaava osuus oli Pohjanmaan lukioilla 98 % ja koko maassa 97,8 %, Pohjanmaan ammatillisissa oppilaitoksissa ja koko maassa luku on 90,1 %.

Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneet, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat

Vuonna 2019 terveystilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuus oli Pietarsaassa 19,2 %. Kaksi vuotta aikaisemmin, vuonna 2017 osuus oli Pietarsaassa 24,7 % eli korkeampi kuin Pohjanmaalla (21,4 %) ja koko maassa (19,6 %). Kaksi vuotta myöhemmin on tapahtunut 5,4 % parannusta vuodesta 2017 eli terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien opiskelijoiden osuus on vuonna 2019 alhaisempi Pietarsaassa, verrattuna Pohjanmaan ja koko maan lukuihin.

Pietarsaassa terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien lukion tai ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuus on korkeampi kuin Pohjanmaan ja koko maan lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden parissa vuonna 2017 ja 2019. Luku oli vastaavina vuosina Pohjanmaalla 24,7 % ja koko maassa 21,9 %. Vuoden 2019 tulokset osoittavat Pietarsaassa kasvua niiden ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien osalta, jotka kokevat terveydentilansa huonommaksi. Sama suuntaus on nähtävissä myös Pohjanmaalla ja koko maassa. Vuonna 2019 terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonommaksi kokevien ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuus oli Pietarsaassa 36,1 %, Pohjanmaalla 29,5 % ja koko maassa 23,2 %.

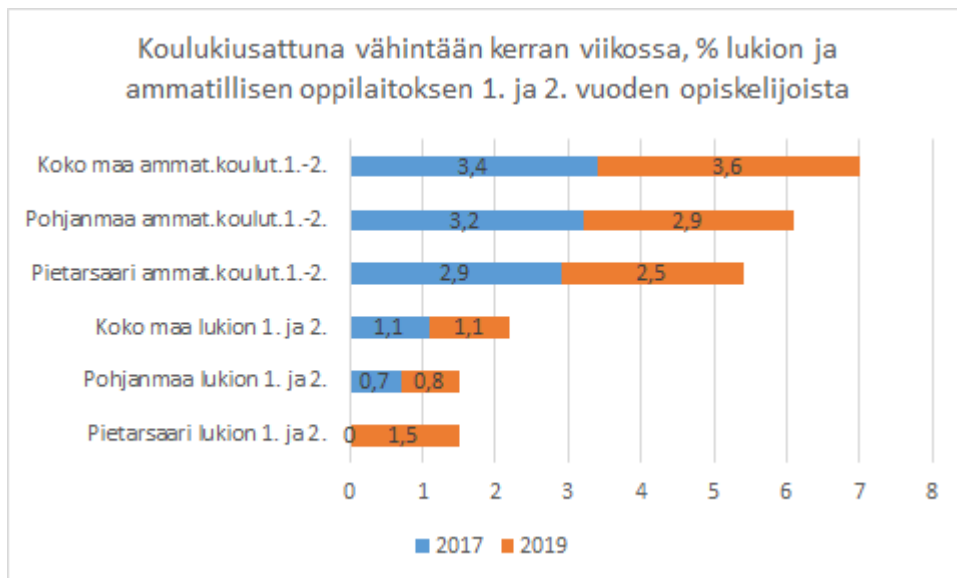
Kouluterveyskyselyn vuosien 2017 ja 2019 mittaustulokset osoittavat, että lukio-opiskelijoista 5,5 % vähemmän koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista vastaava osuus oli 8,1 % enemmän kuin vuonna 2017.

Koulukiusaamista kokeneet, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Indikaattorit ilmentävät lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden kaikista kyseisten vuosiluokkien oppilaista kerran tai useamman kerran viikossa koulukiusaamista kokeneet lukuvuoden aikana. Vuonna 2019 Pietarsaaren lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuus oli 1,5 %, vastaavien lukujen ollessa Pohjanmaalla 0,8 % ja koko Suomessa 1,1 %. Pietarsaaren vuoden 2017 tilastot puuttuvat lukion osalta. Vastaava luku oli Pohjanmaalla puolet alhaisempi 0,8 % ja koko maassa 1,1 %.

Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. luokkien opiskelijoiden osuus, jotka ovat kokeneet koulukiusaamista, on korkeampi kuin lukion oppilaiden. Vuoden 2019 tilastoista ilmenee, että 2,5 % vastanneista oppilaista on joutunut koulukiusatuksi kerran tai useamman kerran viikossa. Luku on alhaisempi kuin koko maassa, jossa osuus oli 3,6 % ja Pohjanmaalla 2,9 %. Vuoden 2019 osalta osuus oli myös hieman matalampi kuin vuonna 2017 Pietarsaaressa.

Tupakoi päivittäin, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

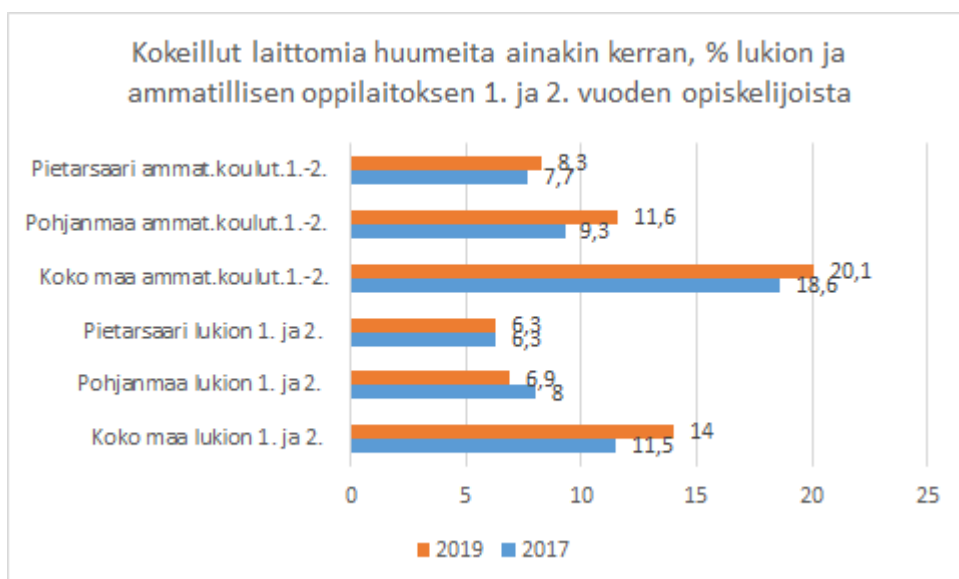
Pietarsaaren ammatillisissa oppilaitoksissa 1. ja 2. luokalla opiskelevien tupakoivien osuus on laskenut 2,9 % vuodesta 2017 vuoteen 2019. Samaa laskevaa suuntausta on nähtävissä myös Pohjanmaan ja koko maan ammatillisissa oppilaitoksissa. Vuonna 2019 näiden vuosiluokkien oppilaista tupakoi 12,4 % Pietarsaaressa, Pohjanmaalla 16,3 % ja koko Suomessa 18,5 %.

Tupakoivien opiskelijoiden määrä on huomattavasti korkeampi ammatillisissa oppilaitoksissa kuin lukioissa. Lukio-opiskelijoista tupakoi 4,2 % vuonna 2019 Pietarsaaressa, 3,8 % Pohjanmaalla ja 2,8 % koko maassa. Vuosien 2017 ja 2019 tilastot osoittavat, että Pietarsaaren lukio-opiskelijat tupakoivat Pohjanmaata ja koko maata enemmän. Pietarsaaren ammatillisten oppilaitosten opiskelijat tupakoivat puolestaan vähemmän kuin Pohjanmaalla ja koko maassa.

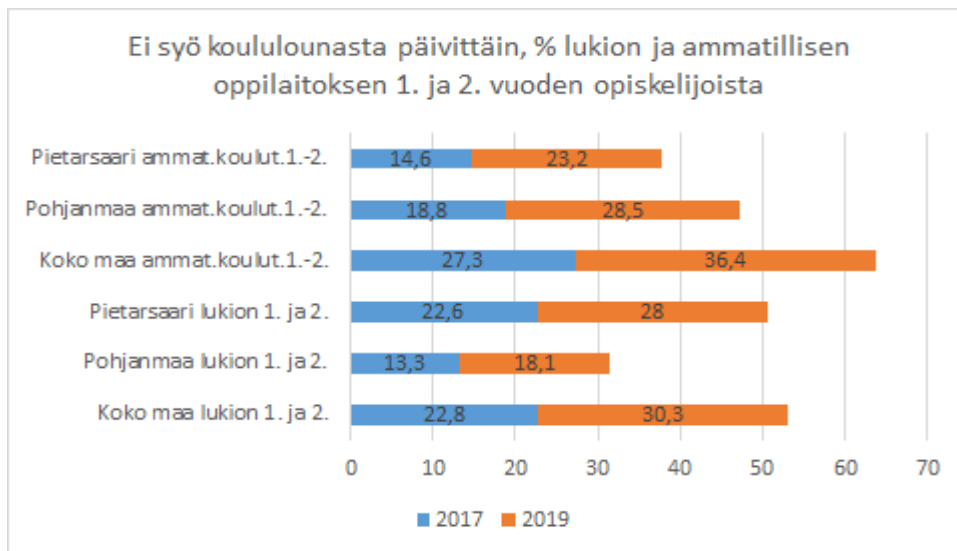
Raittius, % lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat koko maassa kertovat, että 20,1 % on kokeillut laittomia huumeita vähintään kerran vuonna 2019, luku oli 18,6 % vuonna 2017. Pietarsaassa 6,3 % lukion opiskelijoista ja 8,3 % ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista kertovat, että ovat kokeilleet laittomia huumeita vähintään kerran vuonna 2019. Lukiossa vuoden 2017 osuus oli sama kuin vuonna 2019, ammatillisten oppilaitosten osuus oli kaksi vuotta aikaisemmin alhaisempi, 7,7 %.

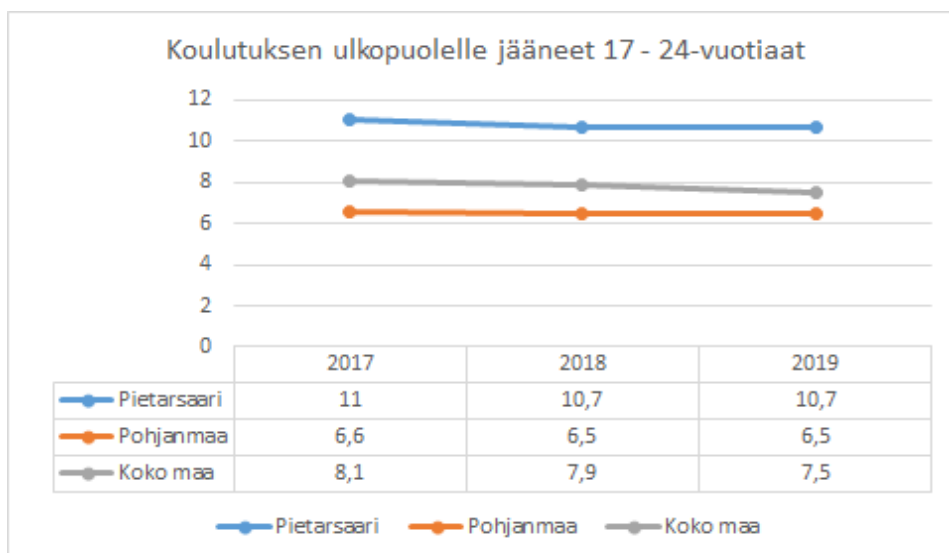
Ei syö koululounasta, % lukion sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. luokan opiskelijoista

Indikaattori ilmentää lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista kyseessä olevassa ikäluokassa, jotka jättävät vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana koululounaan syömättä. Päivittäin koululounaan syövien opiskelijoiden määrä on vähentynyt Pietarsaassa, samoin kuin Pohjanmaalla ja koko maassa. Vuonna 2017 Pietarsaassa 13 % lukion opiskelijoista ja 14,6 % ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista ei syönyt koululounasta kaikkina koulupäivinä. Vuonna 2019 koululounasta syömättömien osuus oli noussut 18,1 %:iin lukion ja 23,2 %:iin ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden parissa.

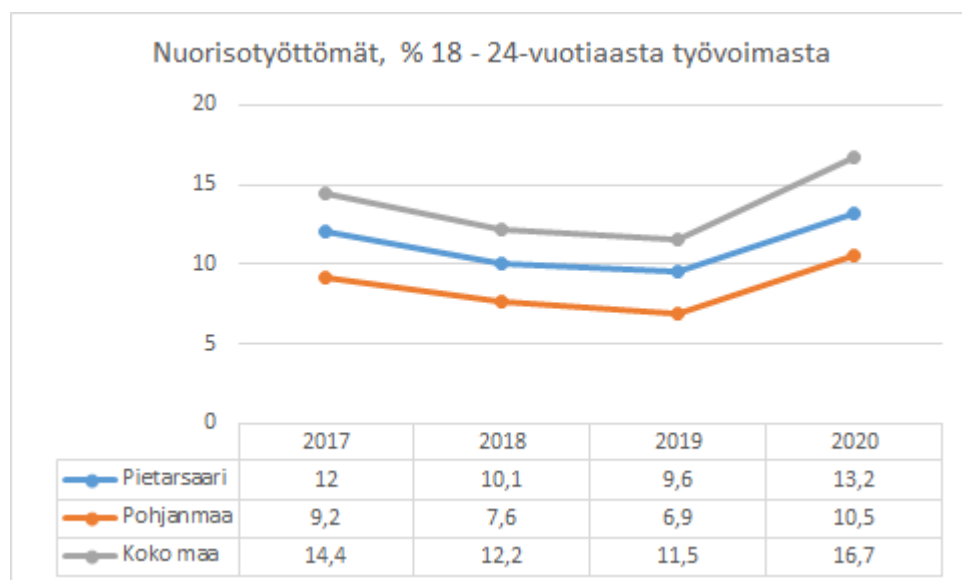
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat

Pietarsaaren 17–24-vuotiaista oli 10,5 % koulutusjärjestelmän ulkopuolella vuonna 2019. Luku oli korkeampi kuin Pohjanmaalla (6,5 %) ja koko maassa (7,5 %).

Työttömät nuoret, % työvoimasta ikäluokissa 18–24 vuotta

Työttömien 18–24-vuotiaiden nuorten osuus väheni vuodesta 2017 vuoteen 2019. Vuonna 2020 työttömien nuorten osuus kasvoi Pietarsaassa, Pohjanmaalla ja koko maassa. Vuonna 2020 työttömien nuorten osuus oli Pietarsaassa 13,2 %, Pohjanmaalla 10,5 % ja koko maassa 16,7 %.

Syrjäytymisriskissä olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavanikäisistä

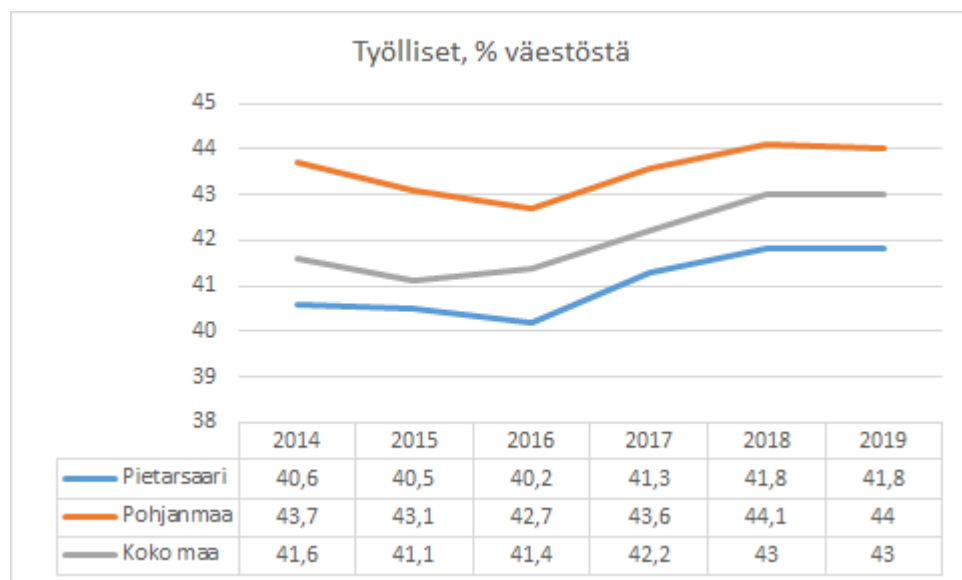
Pietarsaassa 18–24-vuotiaiden syrjäytymisriskissä olevien osuus on korkeampi kuin Pohjanmaalla ja hieman korkeampi kuin koko maassa. Osuus on pysynyt suunnilleen samalla tasolla Pietarsaassa vuosina 2017–2019. Vuonna 2019 osuus oli Pietarsaassa 17,2 %, Pohjanmaalla osuus oli 11,5 % ja koko maassa 16,1 %.

Työikäiset henkilöt

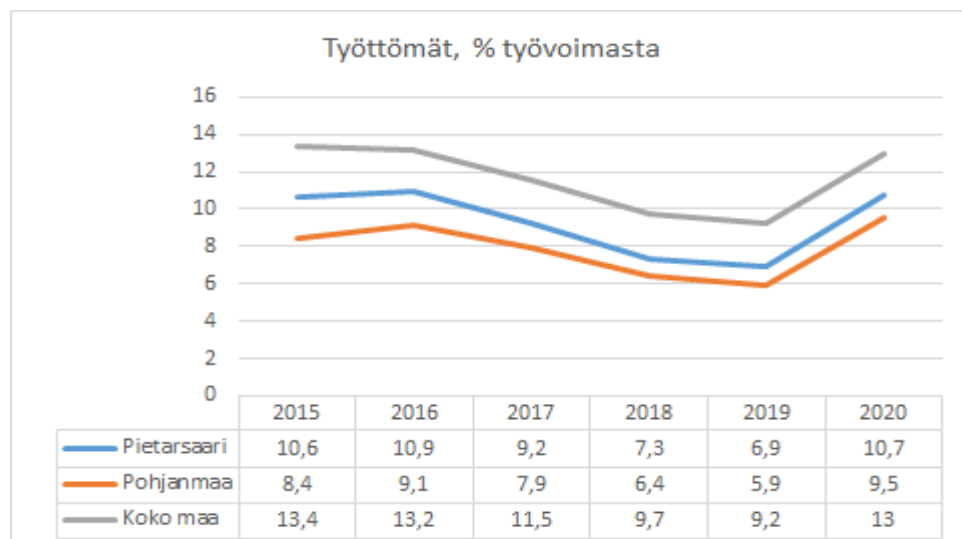
Työlliset, % väestöstä

Hyvä työllisyyskehitys on avainasemassa kunnan talouden ja yksilöiden hyvinvoinnin kannalta. Vuonna 2019 Pietarsaaren asukkaista 41,8 % oli työssä käyviä. Työllisyysaste oli hieman alhaisempi kuin Pohjanmaalla ja koko maassa, joissa osuudet olivat 44 % ja 43 %.

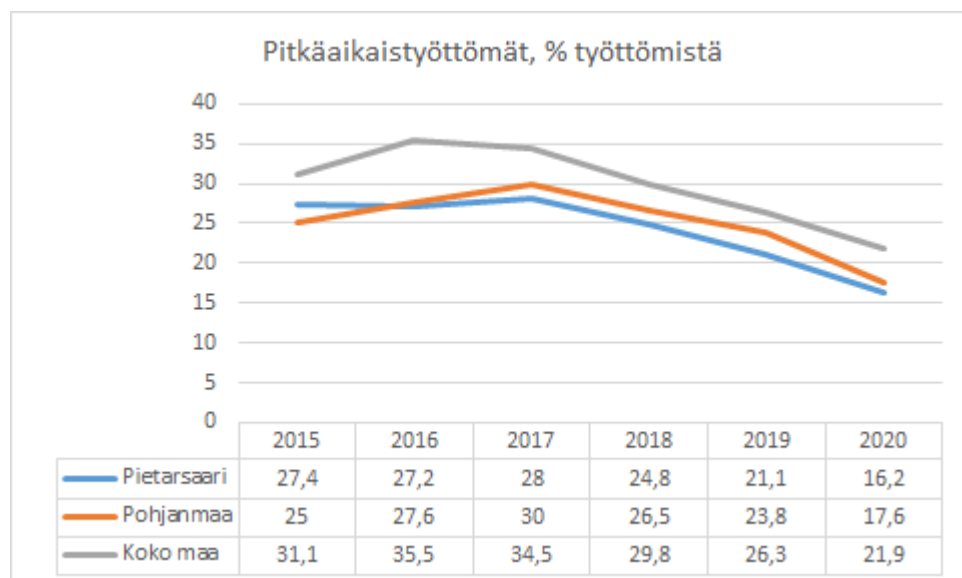
Työttömiä, % työvoimasta

Vuonna 2015 työttömien osuus työvoimasta oli Pietarsaaressa 10,6 %, Pohjanmaalla 8,4 % ja koko maassa 13,4 %. Seuraavina vuosia työttömien määrä laski ja oli alimmillaan vuonna 2019. Pietarsaaressa osuus oli 6,9 %, Pohjanmaalla 5,9 % ja koko maassa 9,2 %. Vuoden 2020 pandemia lisäsi jälleen työttömien osuutta ja Pietarsaaressa luku oli 10,7 %, Pohjanmaalla 9,5 % ja koko maassa 13 %.

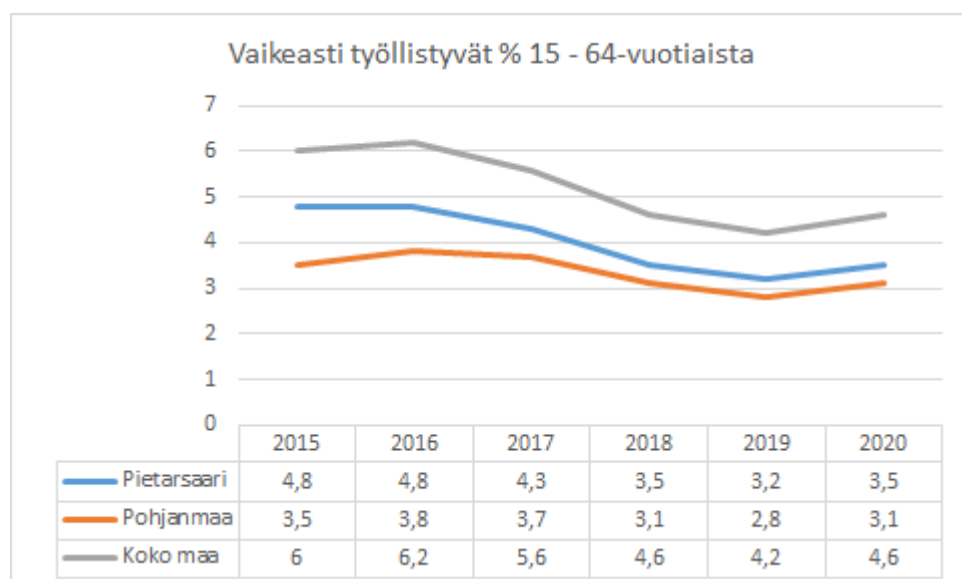
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista kunnan työttömistä oli Pietarsaassa 16,2 % vuonna 2020. Vastaava luku oli Pohjanmaalla 17,6 % ja koko maassa 21,9 % samana vuonna. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on laskenut 11,2 % vuodesta 2015 vuoteen 2020.

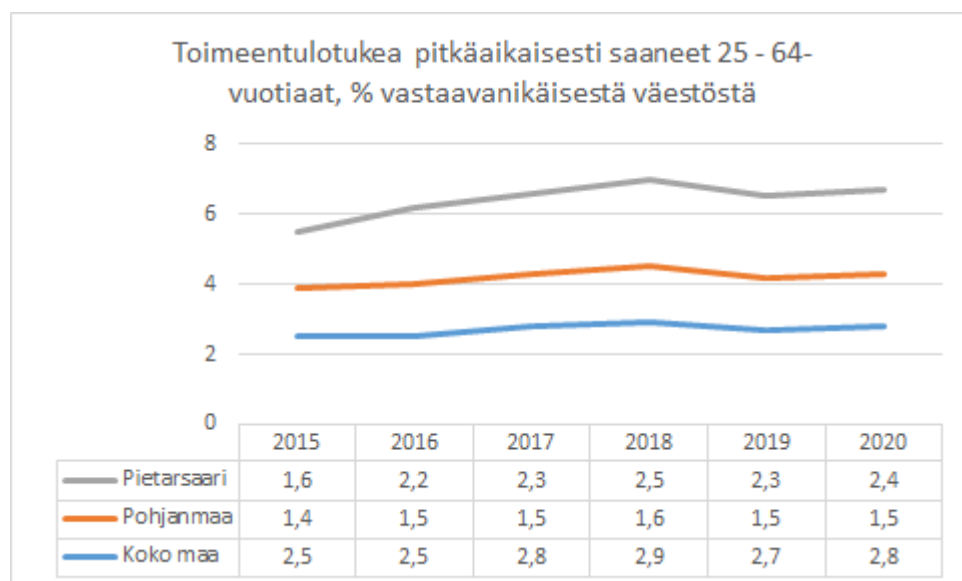
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista

Vuonna 2020 vaikeasti työllistyvien osuus oli Pietarsaassa 3,5 %, Pohjanmaalla 3,1 % ja koko maassa 4,6 %.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25–64-vuotiaiden osuus oli vuonna 2020 Pietarsaassa 2,8 %, Pohjanmaalla 1,5 % ja koko maassa 2,4 %.

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit / 1000 asukasta

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäyntien kokonaismäärä 1000 asukasta kohden Pietarsaassa lisääntyi yhteensä 41/1000 asukasta (v. 2019) 102/1000 asukkaaseen vuonna 2020. Vuonna 2020 avohoidon lääkärikäynnit olivat Pohjanmaalla 31/1000 asukasta ja 9/1000 asukasta koko maassa.

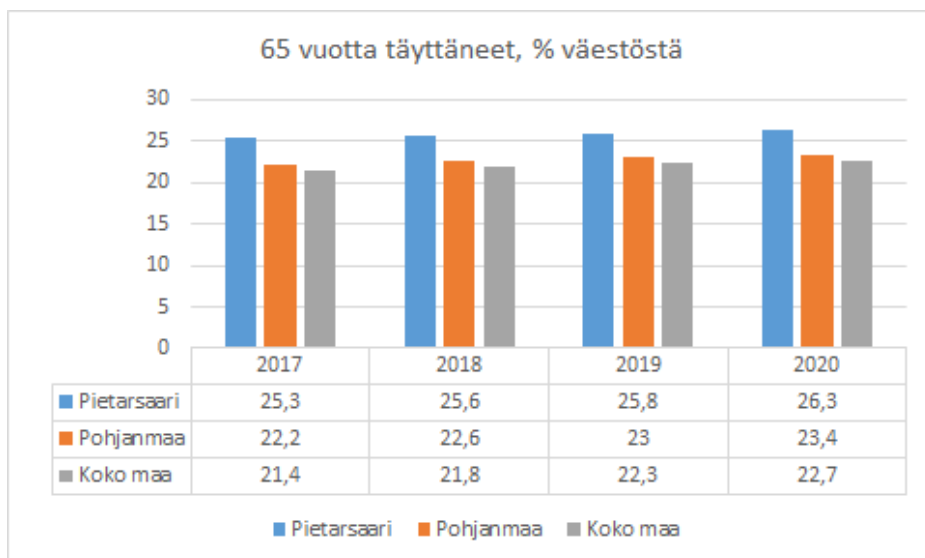

Ikäihmiset

Ikääntyneet 65 täyttäneet henkilöt, % väestöstä

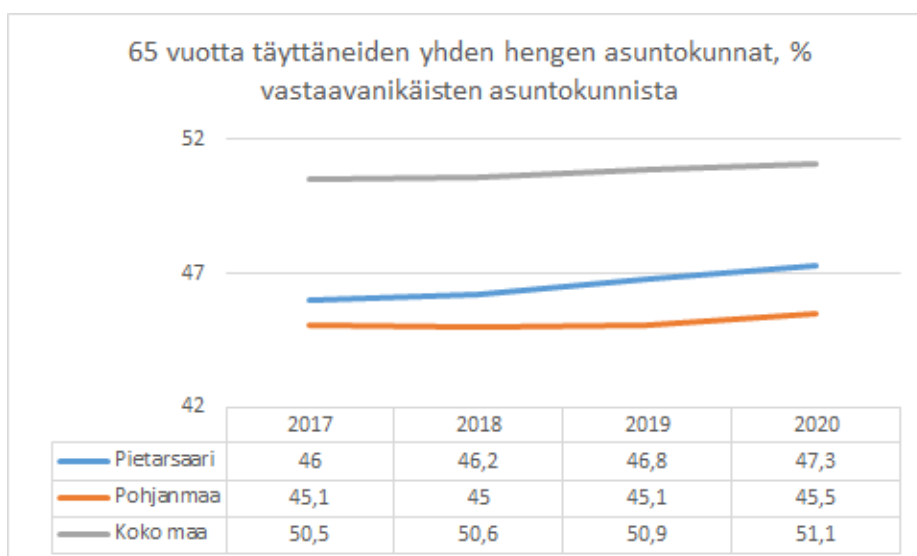
Vuonna 2020 koko Pietarsaaren väestöstä 65 täyttäneitä oli 26,3 %.

Vastaava osuus oli Pohjanmaalla 23,4 % ja koko maassa 22,7 %. 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden osuus on ollut Pietarsaaressa korkeampi vuosina 2017–2020 verrattuna Pohjanmaan ja koko maan lukuihin.

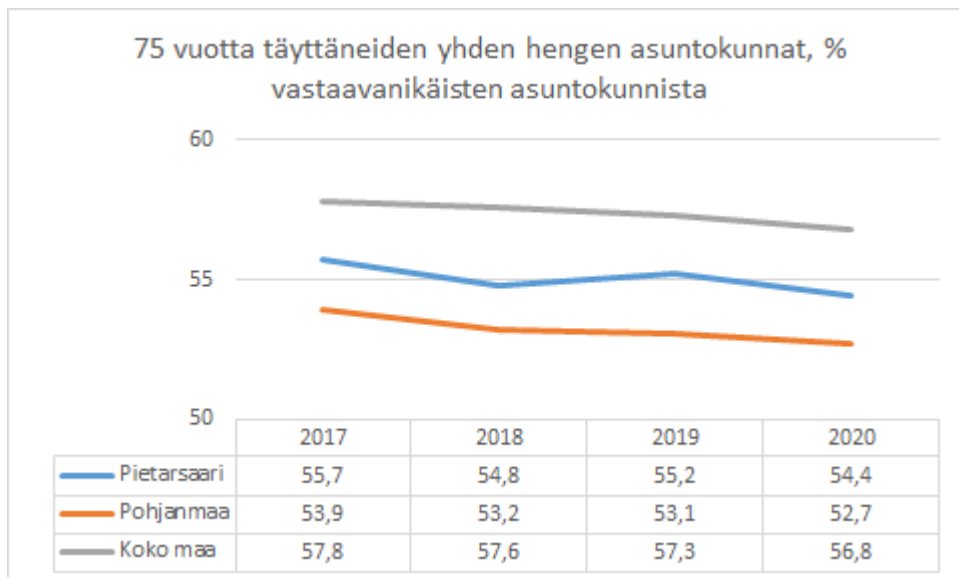

Yksin asuvat 65- ja yli 65-vuotiaat sekä 75- ja yli 75-vuotiaat

Vuonna 2020 yksin asuvien 65 vuotta täyttäneiden osuus oli 47,3 % Pietarsaaressa. Vastaava luku oli Pohjanmaalla 45,5 % ja koko maassa 51,1 %.

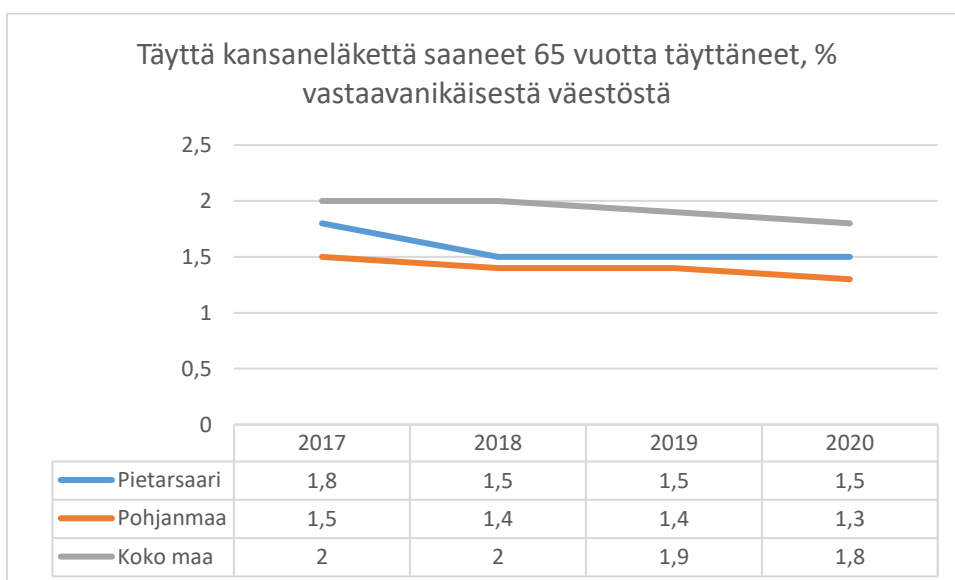
Yksin asuvien 75 vuotta täyttäneiden prosentuaalinen osuus vastaavanikäisestä väestöstä oli 54,4 % Pietarsaaressa vuonna 2020. Koko maassa osuus oli 56,8 % ja Pohjanmaalla 52,7 %.

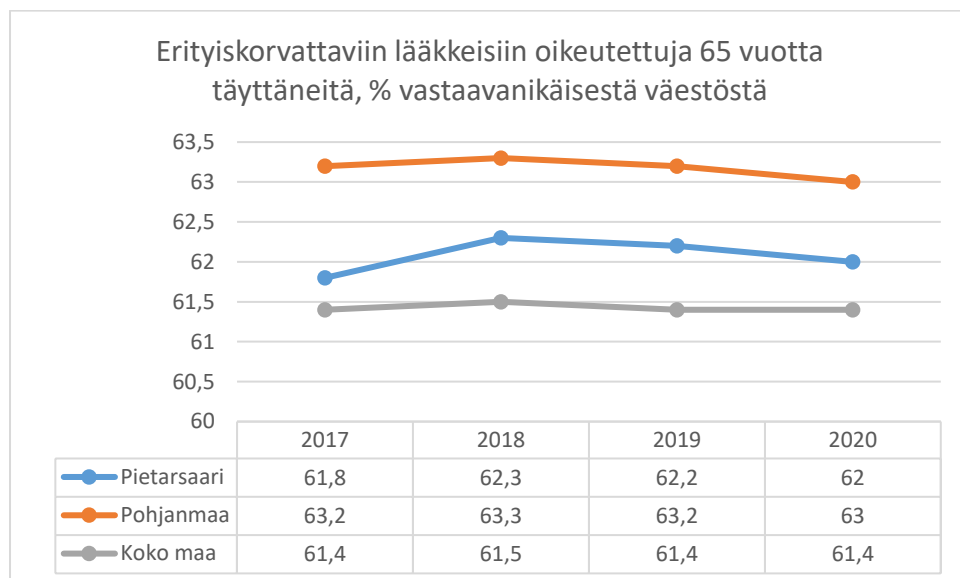
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus oli vuonna 2020 Pietarsaaressa 1,5 %, Pohjanmaalla 1,3 % ja koko maassa 1,8%.

Täyden kansaneläkkeen saajia ovat henkilöt, joilla on vain vähän tai ei lainkaan ansioeläkkeitä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä.

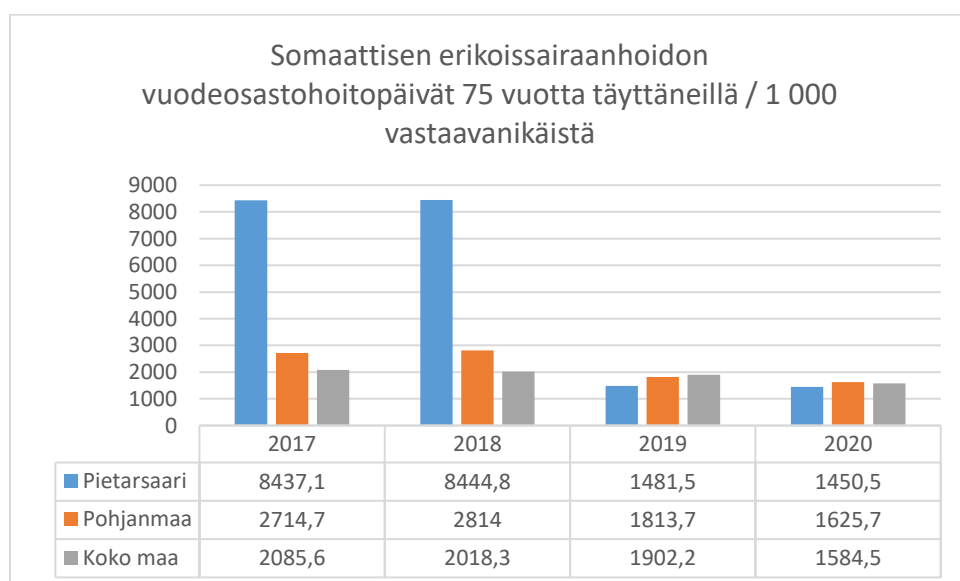
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Vuonna 2020 erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä oli Pietarsaassa 62 % vastaavanikäisestä väestöstä. Vastaava luku oli Pohjanmaalla 63 % ja koko maassa 61,4 %.

Somaattisen erikoishoidon vuodeosastohoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä ja yli 75-vuotiailla

Indikaattori kuvaa jossain määrin akuuttia sairastavuutta, mutta etenkin somaattisen erikoissairaanhoidon palveluiden käyttöä alueellisesti tai koko maan tasolla.

Tähän vaikuttavia tekijöitä ovat sairastavuuden lisäksi väestön ikärakenne, palveluiden tarjonta, hoitokäytännöt (etenkin hoidon porrastus) sekä hoitoon hakeutumisen kynnys.

Pietarsaassa hoitovuorokausien määrä oli 75 vuotta täyttäneiden osalta 8437,1 vuonna 2017. Osuus oli huomattavasti suurempi kuin Pohjanmaalla (2714,7) ja koko maassa (2085,6). Erikoishoidon vuodeosastohoitopäivien määrä oli vuonna 2020 laskenut Pietarsaassa 1450,5 päivään, Pohjanmaalla 1625,7 päivään ja koko maassa 1584,5 päivään.

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1000 asukasta

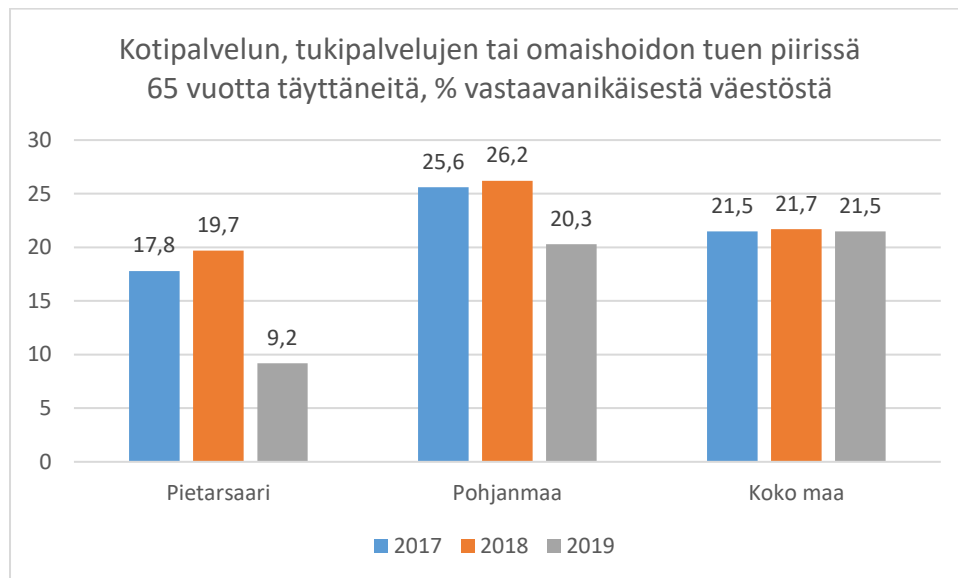
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskuksissa sekä vastaavat avohoidon käynnit. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä vastaavanikäisistä oli vuonna 2019 Pietarsaassa 1842/1000 asukasta, Pohjanmaalla 1409/1000 asukasta ja koko maassa 1697/1000 asukasta. Ajanjaksolla 2017 Indikaattori kuvaa jossain määrin akuuttia sairastavuutta, mutta etenkin somaattisen erikoissairaanhoidon palveluiden käyttöä alueellisesti tai koko maan tasolla 2020 perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäyntien määrä oli laskenut Pohjanmaalla ja koko maassa, niiden puolestaan kasvaessa Pietarsaassa.

Kotipalvelujen, tukipalvelujen tai omaishoidon tuen piirissä 65 vuotta täyttäneitä

Kotipalvelujen, tukipalvelujen tai omaishoidon tuen piirissä 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden osuus oli Pietarsaassa 9,2 % vuonna 2019. Vastaava luku oli Pohjanmaalla 20,3 % ja koko maassa 21,5 % vuonna 2019 Pietarsaassa osuus laski vuodesta 2018 vuoteen 2019 yhteensä 10,5 %. Tilastot kertovat miten suuri osa 65 vuotta täyttäneistä on kotiin annettavien palvelujen piirissä. Epätarkaksi indikaattorin tekee se, että mukana on päällekkäiskäyttö eli asiakas voi saada jopa kaikkia näitä palveluja yhtä aikaa. Lisäksi ikääntyneiden palvelujärjestelmä on aina kokonaisuus ja eri kunnat valitsevat erilaisia järjestämistapoja.

Yksittäisten palvelujen vertailu kuntien kesken ei siis kerro koko totuutta, sillä kunnassa on saatettu panostaa esimerkiksi palveluasumisyksiihin.

Kaikki ikäryhmät

Hyvinvoinnin kokemus koostuu asioista, jotka itse kukin kokevat tärkeiksi. Näitä ovat terveys, asuminen, toimeentulo, mielekkäät harrastukset, sosiaaliset suhteet, osallisuus ja elinympäristö. Kunnan keskeisimpiä tehtäviä on kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Toimialat vastaavat yhdessä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, mikä ilmenee myös kaupungin strategiasta. Kaupungin vuosien 2017–2025 strategian visiona on, että Pietarsaari on viihtyisä ja kasvava teollisuuskaupunki, jota rakennamme yhdessä ja jossa kaikki löytävät paikkansa.

[Pietarsaaren hyvinvointitilanne hyvinvointimittarin \(TEAviisari\) mukaan](#)

TEAviisari on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen luoma digitaalinen työväline. Tiedot kuvaavat terveydenedistämisaktiivisuutta eli kaupungin toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kansallisten kriteerien mukaisesti. Hyvinvointimittari arvioi tätä asteikolla, jossa on kolme tasoa:

Huono tulos (0-24 pistettä), parannettavaa (25-75 pistettä) ja hyvä tulos (75-100 pistettä).

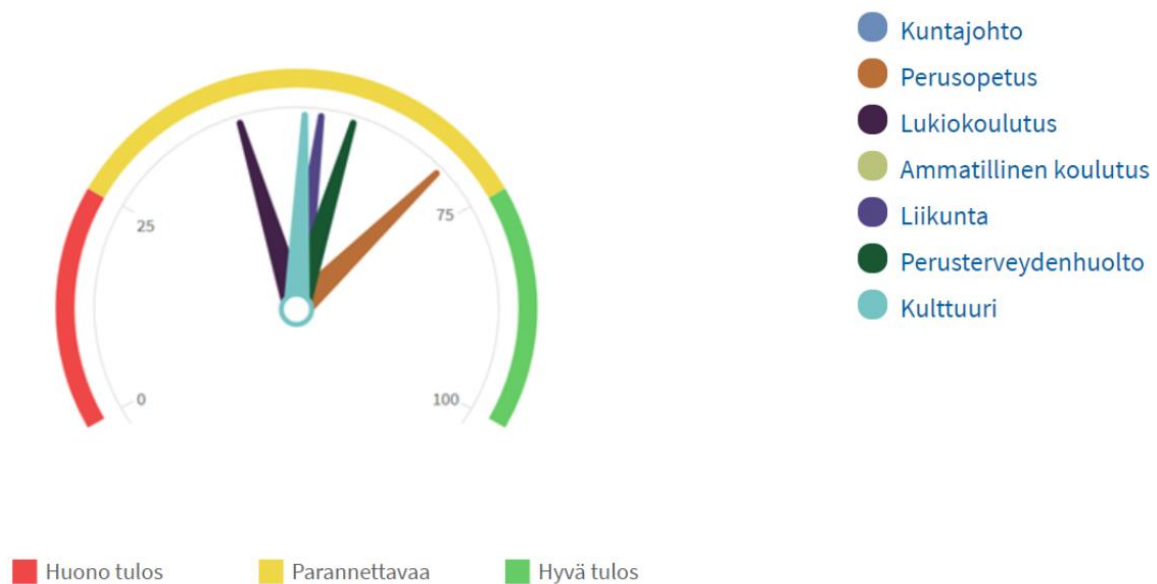
Hyvinvointimittarilla teaviisari.fi esiteltävät tiedot perustuvat yksittäiseen datankeräykseen, joka kohdistuu vastuussa oleviin kunnan viranhaltijoihin ja kuntien julkisiin tietoihin. Ellei viranhaltija ole raportoinut tietyn alueen tietoja, tulos luokitellaan automaattisesti

negatiiviseksi, mikä ilmenee ja on nähtävissä yksittäisten tulosten tulkinnassa. Tämän lisäksi tietoja haetaan saatavilla olevista tilastoista.

Jäljempänä ilmenee, miten hyvin kaupunki hoitaa terveyttä edistävät toiminnot eli kaupungin asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä vuonna 2020 verrattuna koko maahan.

Pisteet	Pietarsaari	Koko maa
Kaikki sektorit	56	67
Kuntajohtaminen	57	78
Perusopetus	69	66
Lukiokoulutus	43	66
Ammatillinen koulutus	„	63
Liikunta ja urheilu	53	72
Perusterveydenhuolto	57	63
Kulttuuri	51	59

Kaikki sektorit : Pietarsaari

Hyvinvointimittari osoittaa, että terveyttä edistävää toimintaa voidaan parantaa kaikilla sektoreilla Pietarsaarella vuoden 2020 perusteella. Lukiokoulutus on alue, jolta hyvinvointimittarin mukaan löytyisi eniten parannettavaa, perusopetuksen puolestaan ollessa lähinnä hyvää tulosta. Näiden väliin sijoittuvat kuntajohtaminen, perusterveydenhuolto, liikunta ja kulttuuri. Ammatillisen koulutuksen osalta tiedot puuttuvat.

Hyvinvointia edistävä toiminta

Wava-opisto

Wava-opistossa lapset, nuoret ja aikuiset opiskelevat tavoitteellisesti musiikkia, kuvataidetta, tanssia ja teatteria opetussuunnitelman mukaisesti. Uudet opetussuunnitelmat otettiin käyttöön syksyllä 2018.

Lasten ja nuorten kuvataidekoulu Balatako muutti uusiin, tarkoituksenmukaisiin tiloihin Campus Allegrossa. Kuvataidekoulu Balatakossa lapset ja nuoret voivat harrastaa taidetta vapaa-aikanaan useamman vuoden ajan. Saatuaan paikan kuvataidekoulussa 6-vuotiaana lapset voivat jatkaa taideopintojaan pitkälle teini-ikäisiksi saakka. Opetus on tavoitteellista ja noudattaa omaa opetussuunnitelmaa sekä rakentuu tasoihin jaettuihin kursseihin. Kuvataidekoulun tavoitteena on tukea oppilaan omaa luovuutta ja ilmaisukykyä sekä kykyä tulkita kuvia ja visuaalista kulttuuria. Kuvataidepedagogit tai erikoistuneet kuvataiteilijat huolehtivat opetuksesta.

Jakobstads svenska arbetarinstitut ja Pietarsaaren suomenkielinen työväenopisto

Pietarsaaren suomen- ja ruotsinkieliset työväenopistot tarjoavat runsaan valikoiman kursseja, luentoja ja tapahtumia, joista kaupungin asukkaat saavat uusia taitoja, kokemuksia ja voivat toteuttaa unelmiaan.

Taide muodostaa huomattavan osan työväenopistojen toimintaa (kuvataide, musiikki, tanssi ym.) ja sen kautta pyritään kehittämään osallistujien kiinnostusta ja makua sekä tuomaan heille elämyksiä. Opistot pyrkivät kohottamaan osallistujien osaamistasoa erilaisissa taitoaineissa (kielet, luonnontiede, yhteiskuntatiede ym.). Kuntoliikunnassa painopistealueena on osallistujien terveyden edistäminen ja säilyttäminen.

Kirjastotoiminta

Pietarsaaren kaupunginkirjaston avoimuus ja saavutettavuus tekevät kirjastosta erinomaisen kohtaamispaikan kaikille ikäryhmille. Kirjaston ympäristö kutsuu maahanmuuttajat kohtaamaan asukkaiden enemmistön edustajia, tukee kielen oppimista ja oman äidinkielen ylläpitämistä omankielisen kirjallisuuden avulla sekä tarjoaa tukea tietoyhteiskuntaan liittyen. Fredrika-kirjastojen puitteissa toteutetaan lisäksi monikulttuurista kirjastotyötä hankkeen muodossa. Kaupunginkirjasto järjestää innovatiivisia lukemista edistäviä hankkeita yhteistyössä koulujen ja päiväkotien kanssa. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmat tukevat tehtävää. Opetusyksiköihin (kouluihin) toimitetut kirjapaketit

sisälsivät vuonna 2018 yhteensä 11 003 lainattua kirjaa ja varhaiskasvatussyksikköihin (päiväkoteihin) 767 lainakirjaa.

Yleinen kulttuuritoiminta

Yleinen kulttuuritoiminta edistää, tukee ja järjestää kulttuuritoimintaa Pietarsaassa kuntien kulttuuritoiminnan lain puitteissa. Kulttuuritoiminta järjestää asukkailleen mahdollisuuden taiteen perusopetukseen, minkä lisäksi järjestetään harrastajia tukevaa eri taiteenalojen toimintaa. Kulttuuritoimisto palvelee kulttuuriin liittyvissä asioissa sekä edistää kaupungin monipuolista yhdistys- ja kulttuuritoimintaa. Yleinen kulttuuritoiminta Pietarsaassa pyrkii olemaan monipuolinen, helposti saatavilla oleva sekä ulospäinsuuntautunut toiminta- ja palvelumuoto. Runsas ja monipuolinen kulttuuritarjonta edesauttavat kunnan asukkaiden hyvinvointia sekä tekee kaupungista vetovoimaisen. Toimintavuosi sisältää laajaa tapahtumatoimintaa. Poiminto ohjelmasta: Juhlapäivät aikajärjestyksessä; Kalevalanpäivä, Veteraanijuhla, Svenska dagen ja itsenäisyyspäivän juhla. Ohjelmaa Spotlightin ja Jeppis Jazz Festivalin aikana. Speaktaakkeliapäivä yhdessä kuvataidekoulu Balatakon kanssa. Vuoden tapahtumiin sisältyy lisäksi musiikkiesityksiä kouluissa ja päiväkodeissa sekä muutaman teatteri- ja konserttimatkan järjestäminen.

Nuorisotoiminta

Pietarsaaren nuorisotoimi on kaksikielinen kaupungin organisaatio, joka ylläpitää toimivaa nuorisotilaa ja luo edellytyksiä nuorisotoiminnan järjestämiseen. Nuorisotoimi järjestää toimintaa nuorisotilan lisäksi myös kouluilla. Kaikessa toiminnassa korostuvat yhteistyö, tasavertaisuus, turvallisuus, kasvatuksellisuus, kansainvälisyys ja päihteettömyys. Lisäämällä nuorten osallisuutta, heidän vaikutusmahdollisuutensa paranevat. Tämän edistämiseksi on järjestetty keskustelutilaisuuksia ja nuoret ovat osallistuneet maakunnan nuorisovaltuuston suunnitteluun.

Liikuntatoiminta

Tavoitteena on taata kuntalaisten mahdollisuudet päivittäiseen liikuntaan ja kuntoiluun turvallisessa ja kaksikielisessä ympäristössä. Terveysliikunnan toimintasuunnitelma 2017–2021 on laadittu eri liikunnanjärjestäjien yhteistyön edistämistä varten. Pietarsaaren kaupunki osallistuu Ikäinstituutin järjestämään valtakunnalliseen *Voimaa vanhuuteen* -hankkeeseen. Ohjelman tavoitteena on edistää kotona asuvien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (75+) itsenäistä selviytymistä ja elämänlaatua terveystoiminnan avulla. Toimintakyvyn heikkoudella tarkoitetaan esim. liikkumiskyvyn ongelmia, alkavia muistisairauksia tai lievää masennusta, jotka voivat johtaa liikkumisen rajoittumiseen ja avun

tarpeen lisääntymiseen. Terveysliikunta on osoitettu tehokkaaksi ja edulliseksi tavaksi edistää iäkkäiden ihmisten hyvinvointia laaja-alaisesti.

Ympäristönsuojelu

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimeenpanee tehtäviä, joiden tarkoituksena on turvata terveellinen, viihtyisä ja virkistävä sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö kaupungin asukkaille. Kaupungin ympäristönsuojelusta on olemassa helposti saatavilla olevaa tärkeää tietoa, ja tiedotus on aktiivista. Netissä on saatavilla esim. ilmanlaadun ja uimarantojen uimaveden mittauksista. Asukkaille on tiedotettu raja-arvojen ylittymisistä myös lehdistön kautta. Valtaosa ympäristönsuojelutoimiston työstä kattaa lakisääteiset lupa-asiat, valvontatehtävät ja ympäristön tilaan liittyvät valvontatehtävät.

2. Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi 2017–2020

Pietarsaaren kaupungin vuosien 2017–2025 strategian painopistealueet ja linjaukset ovat ohjanneet kunnan hyvinvointityötä valtuustokaudella 2017–2020. Kyseiselle jaksolle ei ole laadittu erillistä kunnan hyvinvointityön suunnitelmaa. Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan tästä johtuen Pietarsaaren kaupungin strategian 2017–2025 tavoitteita ja toimenpiteitä. Kunnan vuosien 2017–2020 toimintasuunnitelmissa ja tilinpäätöksissä ilmenee tarkemmin kaupungin painopistealueet, tavoitteet ja toimenpiteet valtuustokaudella 2017–2020.

Pietarsaaren kaupungin strategia 2017–2025 rakentuu neljälle tärkeälle, kuvaavalle tavoitteelle, jotka luonnehtivat Pietarsaaren kehittymistä.

Kuvio: Pietarsaaren kaupungin strategia 2017-2021

Pietarsaaren hyvinvointityötä ohjaa lisäksi kuntalaisten näkemys heille merkittävistä asioista. Vuosina 2014 ja 2017 toteutetuissa kyselyissä ilmeni, että asukkaat ovat tyytyväisiä hyvään elinvoimaan ja työllisyyteen, mutta toivovat enemmän vaikutusmahdollisuuksia kaupungin kehittämiseen liittyen. Yleisenä tuloksena on, että ruotsinkieliset asukkaat tuntevat enemmän tyytyväisyyttä kaupungin suomenkielisiin asukkaisiin verrattuna.

Vuoden 2017 kyselyn tulokset osoittavat, että pietarsaarelaiset haluavat kaupungin panostavan seuraaviin asioihin:

- Nuoriso (nuorisotilat, kokoontumispaikat, houkuttelevat työpaikat, koulutus)
- Suomenkieliset (kieliryhmien välinen yhdenvertaisuus palveluja ja kulttuuritarjontaa koskien)
- Yritykset ja yrittäminen (uusien yritysten perustamisen, yritystilojen ja pienyritysten edistäminen)
- Myönteisempi media, kaupungin markkinoiminen
- Lapsiperheet (leikkipaikat, puistot, perhemyönteinen asuminen, päivähoito)
- Kaupunkiin muuttajat (opastusta, tervetuliaispaketti)
- Kuntoilualueet, vapaa-ajan mahdollisuudet (laajempi tarjonta lapsille, ei vain urheilutoimintaa).
- Hoito yleisesti, erityisesti psyykkisistä ongelmista kärsivät nuoret sekä ikäihmiset
- Merenläheinen asuminen
- Kuntaliitokset lähikuntien kanssa
- Kieliryhmien kohtaamisten edistäminen

Saatavilla olevat tilastot ja hyvinvointimittarit eivät kaikilta osin tavoita Pietarsaaren kaupungin ja muiden kaupungin tärkeiden toimijoiden harjoittamaa hyvinvointiin liittyvää toimintaa. Hyvinvointityössä on jatkossa syytä tarkastella kaupungin ohjausasiakirjojen ajanmukaisuutta ja riittävää selkeyttä johdonmukaisen hyvinvointityön toteuttamiseksi eri aloilla ja niiden välillä.

[Asukas keskipisteessä kaikessa kaupungin toiminnassa](#)

Yksi kaupungin neljästä strategisesta tavoitteesta on, että asukas on keskipisteessä kaikessa kaupungin toiminnassa. Kaupungin *viestintästrategian* 2019–2025 tavoitteena on edesauttaa tätä visiota. On tärkeää, että kaupunki viestii tavalla, joka toimii kaikissa asukasryhmissä. Tärkeitä kohderyhmiä kaupungin kasvamista ja kaupungin imagon vahvistamista varten entisestään ovat yritykset, mahdolliset uudet asukkaat ja työntekijät, turistit, media ja muut vaikuttajat kuten muut organisaatiot, yhteistyökumppanit, viranomaiset, yhdistykset sekä kaupungin henkilöstö. Samalla vaikutamme viestintätavallamme Pietarsaari-identiteetin luomiseen ja vahvistamme myönteistä kuvaa kaupungista.

Vuosi 2017

Kaupungin taloudellisen tilanteen johdosta kaikilla toimialoilla, mukaan lukien kaupunginkansliassa, on tarkistettu palvelutarjontaa ja palveluntuottamista kustannusten vähentämiseksi. Maakuntauudistusta, mukaan lukien sosiaali- ja terveystuudistusta ennakoivat valmistelut ja uudistuksiin liittyvä epävarmuus leimasivat vuotta. Samalla monet seudun infrastruktuuriin tehdyt panostukset, elinkeinoelämän myönteiset viestit ja kaupungin oman organisaation ja kaupungin erilaisten verkostojen puitteissa toteutettava monipuolinen kehittämistyö muodostavat hyvän perustan kehitettäessä Pietarsaaren kaupunkia. Asukasmäärän muutos oli Pietarsaassa positiivinen, +9 henkilöä vuonna 2017. Pietarsaaren asukasmäärä oli 19 387 henkilöä 31.12.2017. Pietarsaaren kaupungin syntyneiden enemmyys oli negatiivinen -23 henkilöä, myös maassamuutto oli alijäämäinen, -116 henkilöä. Sen sijaan kansainvälinen muuttonetto oli vuoden aikana positiivinen +154 henkilöä.

Vuodenvaihteessa 2017–2018 Pietarsaaren seudulla oli ELY-keskuksen mukaan työttömiä työnhakijoita 5,6 % Koko maassa oli 11,6 % työttömiä työnhakijoita 31.12.2017. Pietarsaaren työttömyysprosentti laski 8,2 %:iin vuoden 2017 lopussa. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli joulukuussa 2017 yhteensä 108 henkilöä. (2016 :145 hlöä) ja työttömien kokonaismäärästä yli 50-vuotiaita oli 40,2 %. Yli vuoden työttömänä olleiden työttömien määrä oli joulukuussa 2017 yhteensä 205 henkilöä. Pietarsaaren työttömyysprosentti oli 8,0 % tammikuussa 2018 (2016: 10,4 %) Kaupungin omavaraisuusaste oli työpaikkojen osalta yli 130 %, mikä on maamme korkeimpia.

Vuoden aikana julkaistiin useita markkinointiin ja matkailuun liittyviä artikkeleita. Kaupunki oli matkailun osalta aktiivinen sosiaalisessa mediassa. Kehittämishankkeita käynnistettiin. Kaupunki teki yhteistyötä Concordian kanssa uusien yritysten saamiseksi kaupunkiin.

Työllistämisyksikössä kartoitettiin 376 henkilöä työllistämistoimenpiteitä varten ja 257 henkilöä työllistettiin erilaisten työllistämistoimenpiteiden kautta. Moniammatillisen työn prosesseja on kehitetty vuonna 2017 mm. lakisääteisen yhteispalvelun osalta, jossa suunniteltiin ”yhden luukun mallin” käyttöönottoa, eli terveydenhuollon ja Kelan yhteistä vastaanottoa työllistämisyksikössä vuoden 2018 alusta. Kaupungin oma kuntouttavan työtoiminnan integroitu toiminta, puusepänverstastoiminta on lisännyt työllistettyjen asiakkaiden määrää 15:sta 30:een vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on, että toiminta on asiakkaille ponnahduslauta koulutukseen, oppisopimukseen, palkkatukeen tai työhön.

Vuosi 2018

Vuonna 2018 Pietarsaaren elinkeinoelämä jatkoi myönteistä kehitystään. Laskeva työttömyys näkyi kaikkien työttömien ryhmissä, myös nuorten ja pitkäaikaistyöttömien parissa. Yritykset ilmoittivat, että suurin kasvun este oli työvoimapula. Hyvästä työllisyysilanteesta huolimatta vuoden 2018 verokehitys oli vain heikosti positiivinen. Pietarsaareissa oli nähtävissä myös tiettyä asukasmäärän laskua: asukasmäärä oli 19 278 per 31.12.2018 (31.12.2017: 19 387).

Vuoden aikana viimeisteltiin tontteja Läntisen Lammassaaren uudella suunnittelualueella. Nämä mahdollistavat meren- ja luonnonläheisen rakentamisen ja muuton, kuitenkin keskustan läheisyydessä.

Palvelurakennetta kehitettiin mm. uudistamalla kouluverkkoa, Ruusulehdon koulu suljettiin ja oppilaat siirtyivät Länsinummen tai Itälän kouluihin. Pietarintien varrelle rakennettiin pyörätie ja muita liikenneturvallisuutta parantavia järjestelyjä tehtiin erityisesti koululaisia ajatellen.

Kova paine erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita kohtaan tarkoitti toimintakustannusten kasvua vuoden 2018 aikana. Sosiaali- ja terveystieteiden palveluiden kustannukset sekä Vaasan sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat yhteensä 4,86 % vuosina 2017–2018. Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen sekä maakuntauudistuksen valmistelu vaati kaupungin organisaatiolta paljon voimavaroja, osittain omien kehittämis- ja tehostamishankkeiden kustannuksella. Kehittämistoimenpiteet on kuitenkin toteutettu niiltä osin kuin niiden on katsottu olevan toimivia, uudistuksesta riippumatta.

Tiukasta taloustilanteesta huolimatta kaupungin uudistamissuunnitelmat etenivät. Uuden keskustapäiväkodin ja uuden Kielikylpykoulun suunnitelmat etenivät. Skatan kaupunginosan kehittämistyöryhmä esitti vuoden aikana käytännöllisiä, toteutettavissa olevia toimenpiteitä, joilla sekä lisätään asukkaiden viihtyvyyttä että tehdään Skatasta helpommin lähestyttävä vierailijoille. Pietarsaarelaiset osoittivat monin tavoin sitoutumisensa kaupunkiaan kohtaan ja kaupungin strategian mukaan pyrittiin parempaan vuoropuheluun kaupunkilaisten kanssa mm. asukasfoorumien, kyselyiden ja sosiaalisen median kautta.

Pietarsaaren kaupungin syntyneiden enemmitys oli negatiivinen -68 henkilöä, myös maassamuutto oli alijäämäinen, -141 henkilöä. Sen sijaan kansainvälinen muuttonetto oli vuoden 2018 aikana positiivinen +108 henkilöä.

Kunnallistekniikan panostuksia oli vuoden aikana mm. Itärannantien kunnostus ja esim. Peltolahdentien ja Lapinkujan uusien teiden viimeistely. Vanhan sataman hyppytornin perusta korjattiin ja Fäbodan pysäköintipaikkaa laajennettiin.

Radiotien toimintarajoitteisten palveluasuminen valmistui ja otettiin käyttöön. Kårkullan kanssa tehtiin aiesopimus Intek Servicen Pohjanlahdentielle rakennettava uudisrakennusta varten. Päiväkotia Almannan rakennustyöt aloitettiin. Jaakon Lähden seniorikiinteistössä kunnostettiin 25 % asunnoista ja Ahlströminkadun seniorikiinteistössä kunnostettiin n. 40 % asunnoista.

Pitkäaikaistyöttömille tarkoitettujen mielekkäiden työllistämistoimintamuotojen edistämiseksi aloitettiin yhteistyö kuntouttavan työtoiminnan, TYP:n ja Työväenopiston kanssa, jossa keskityttiin elämänhallintaan ja korkeampaan työllistämismahdollisuuteen. Yhteistyössä Kokkoyösaatiön kanssa ja aluehallintoviraston rahoittamana on aloitettu yksivuotinen aktivointi- /työllistämishanke, Nuba. Hanke on suunnattu alle 30-vuotiaille nuorille.

Vuonna 2020 seudulle saapui 20 kiintiöpakolaista, joista 14 Pietarsaareen. Pietarsaareen saapui 16 turvapaikanhakijaa, joilla on oleskelulupa. Kotouttamisprosessin asiakasmäärä oli seudulla 323, joista 181 henkilöllä oli Pietarsaari asuinpaikkanaan. Monikulttuurinen yhteistyöverkosto maahanmuuttajien osallisuuden edistämiseksi ja lisäämiseksi aloitti toimintansa joulukuussa 2018.

Framtidsdalen-hanke aloitettiin, tavoitteena on laatia sivistystoimialan kehittämissuunnitelma Pietarsaareessa, aloitettiin. Sivistystoimen johtoryhmä sekä useammat rehtorit ja varhaiskasvatuksen päiväkodinjohtajat osallistuivat hankkeeseen. Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukioden uuden opetussuunnitelman laatimistyö on päättynyt ja suunnitelmat on otettu käyttöön. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin 1. ja 2. luokkalaisille yhteistyössä seurakunnan ja Folkhälsanin kanssa. Erityisopetuksessa oleville oppilaille järjestettiin aamu- ja iltapäivätoimintaa omassa koulussa. Ruusulehdon koulun kiinteistössä toimiva Resurssikoulu sai neljä opetusryhmää syksyllä 2018, kaksi ruotsinkielistä ja kaksi suomenkielistä opetusryhmää. Kouluihin otetaan yhteensä 20 oppilasta. Myös naapurikunnat ostavat paikkoja koulussa. Useassa koulukiinteistössä havaitut sisäilmaongelmat jatkuivat, mm. Oxhamnin koulun 6. – 9. luokkien tilanne oli haasteellinen.

Seudulle asetettiin lukiolautakunta ja Pietarsaari toimi lautakunnan isäntäkuntana vuonna 2018. Useaan eri hankkeeseen saatiin määrärahoja sekä Kulturfondenilta että opetushallitukselta.

Lukuvuonna 2018–19 useita maahanmuuttajille suunnattua valmistavaa opetusta tarjoavia ryhmiä oli toiminnassa Itälän, Etelänummen, Lagmanin ja Oxhamnin kouluissa. Opetukseen

osallistui yhteensä 39 lasta. Perusopetuksen ja lukion ryhmäkokojen tavoitetaso oli seudun keskitasoa ja arviointi osoittaa, että Pietarsaaren ryhmät ovat naapurikuntien linjausten mukaisia. Koulukuraattorin saatavuus opetustoimessa oli maan keskitasoa. Pietarsaarella on johtava kuraattori sekä 3 ruotsinkielistä ja 3 suomenkielistä kuraattoria. Kuraattorien määrä selviää tällä hetkellä lainsäädännössä vaadittavista määrärajoista.

Hyvä työllistymistilanne lisäsi lasten määrää varhaiskasvatuksessa ja varhaiskasvatuksessa oli vuoden aikana tilanpuutetta. Viktorian päiväkodissa avattiin uusi pienten lasten osasto. Kouluverkossa tapahtuneiden muutosten johdosta kaksi kielikylpyryhmää siirrettiin Länsinummen koulusta tilapäisiin tiloihin Vestersundinkylän kouluun ja Choraeksuksen kiinteistöön. Varhaiskasvatussuunnitelman uudet perusteet jalkautettiin ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma Vasu otettiin käyttöön.

Vuosi 2019

Pietarsaaren hallintoa leimasi edelleen sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen valmistelu. Rinnakkain valmistelutyön kanssa kaupunki jatkoi palvelujen tuottamista asukkailleen tavalla, joka vastasi tarpeisiin mahdollisimman hyvin. Väestönkehitys oli vakaa koko Pietarsaaren seudun osalta ja Pietarsaaren asukasluvun vähentyminen tasoittui jonkin verran. Pietarsaassa oli 19 248 asukasta 31.12.2019 (31.12.2018: 19 278). Hyvä kiinteistöhoito ja korjaus- ja kunnostamistöiden ennakointi muodostivat tärkeän pohjan kestäväälle kunnalliselle taloudelle, vaikka säästövaatimukset voidaan kokea akuuteimmiksi lyhyellä tähtäimellä. Pietarsaari jatkoi vuonna 2019 kaupunkina, jolla on menestyksekkäs, innovatiivinen elinkeinoelämä, viihtyisä kaupunkiympäristö, runsas vapaa-ajan- ja kulttuuripalveluiden tarjonta, hyvinvoiva väestö ja kasvava vierailijoiden määrä. Kymmeniä kaupunkia koskevia markkinointi- ja matkailuartikkeleita julkaistiin kansallisessa mediassa vuoden aikana. Kolme rekrytointivideota tuotettiin ja kaupungin sosiaalisen median kanavien kautta tehtiin säännöllisiä postauksia. Vuonna 2019 kaupunginkanslia lähetti 73 lehdistötiedotetta ja kaupungin tiedotuslehti ilmestyi kaksi kertaa. Useampia tapahtumia järjestettiin ja myös tapahtumien markkinointia lisättiin. Kaupunki otti käyttöön järjestelmällisen palautteen keräämisen asukkaiden osallisuuden kehittämiseksi. Vuonna 2019 asukkaille järjestettiin kuusi eriaiheista foorumia.

Kaupungin henkilöstöön kohdistuvat tehostetut panostukset jatkuivat kaupungin päivitetyn [henkilöstöstrategian](#) mukaisesti. Tavoitteena oli henkilöstön työterveyden ja työhyvinvoinnin lisääminen ja sairauspoissaolon vähentäminen.

Henkilöstön rekrytoinnissa sosiaali- ja terveydenhuollon sijaisuuksiin ja vapaisiin virkoihin/toimiin käytettiin uudistettua rekrytointiaineistoa ja yhteistyö koulutuksen järjestäjien

kanssa lisääntyi. Meneillään ovat konkreettiset toimenpiteet lääkäriyhteistyön lisäämiseksi Vaasan keskussairaalan (VKS) kanssa, ja toiminta on alkanut osittain. Lähetteet Malmin erikoissairaanhoidon ovat lisääntyneet n. 6 %:lla vuoteen 2018 verrattuna. Lähetteet sosiaali- ja terveystieteiden yksiköistä keskussairaaloihin ovat samalla tasolla kuin vuonna 2018, mutta päivystyslähetteet VKS:ään ovat vähentyneet 4 %:lla, päivystyslähetteet Soiteen ovat vähentyneet n. 30 %:lla. Kysymykseen, onko saanut sosiaali- ja terveystieteiden palveluita omalla äidinkielellään, yhteensä 95,7 % ruotsinkielisistä ja 81,7 % suomenkielisistä ilmoitti saaneensa palvelua äidinkielellään.

Kotona asumista tukevat palvelut lisääntyivät yhteistyössä toimialojen välillä ja yleisiä tukipalveluja tarjoavien yksityisten toimijoiden kanssa, myös niiden henkilöiden, joilla ei ole säännöllistä hoito- ja palvelutarvetta. Sosiaalihuollon työnjakoa on tarkistettu osittain ja se toimii hyvin perhepalveluissa. Työ jatkuu vuonna 2020, jolloin käydään läpi aikuissosiaalityön ja vammaishuollon työnjakoa. Yhtenä muutoksen tavoitteena on, että sosiaalityöntekijät ottavat suuremmassa määrin työpäiviä muilta toimialoilta.

Vuosi 2020

Maaliskuusta 2020 alkaen koronaepidemia vaikutti kaupungin koko toimintaan. Tämä maailmanlaajuinen pandemia on vaikuttanut ihmisten elämään monin tavoin. Vuotta ovat leimanneet uudelleenpriorisoinnit, joustavuus ja valmius nopeisiin muutoksiin. Kaupungin palvelut on järjestetty uusilla tavoin, epidemiatilanteen vaatimukset ja tartunnalta suojaaminen huomioiden. Osa palveluista lopetettiin tai niitä vähennettiin, useat palvelut muutettiin etäpalveluiksi. Sähköisten palvelujen merkitys korostui koronasta johtuen ja niiden käyttöaste kasvoi merkittävästi. Covid-19 -tilanteesta johtuen kaupungin henkilöstölle ja asukkaille suunnattu tiedottaminen on ollut tärkeässä asemassa.

Useat tapahtumat ja niiden markkinointi jäivät pandemian vuoksi toteuttamatta. Siitä huolimatta matkailukesä oli erinomainen ja kymmeniä kaupunkia koskevia markkinointi- ja matkailuartikkeleita julkaistiin kansallisessa mediassa vuoden aikana. Kaupunki on ollut aktiivinen toimija sosiaalisessa mediassa ja kaupungin kanavat ovat suosittuja. Asukkaille ei voitu järjestää fyysisiä foorumeita vuoden aikana ja virtuaalitapaamisten kysyntä kasvoi. HR ja henkilöstöosasto joutuivat sopeutumaan covid-19:sta johtuvaan muuttuneeseen tilanteeseen vuonna 2020.

Covid-19 vaikutti myös kaupungin työllisyystilanteeseen. Työttömyys kasvoi tammikuun 7,2 %:sta kesäkuun 14,2 %:iin, mikä oli korkein luku viiteen vuoteen, laskeakseen hieman loppuvuotta kohti 11,4 %:iin. Kehitys oli samansuuntainen Pohjanmaalla ja koko maassa.

Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi, kun taas nuorten pitkäaikaistyöttömyys ei kasvanut vuoden aikana. Maahanmuuttajien työttömyys oli Pietarsaassa matalampi kuin Pohjanmaalla ja koko maassa. Maahanmuuttajien työttömyysprosentti oli joulukuussa 2020 Pietarsaassa 16,4 %, Pohjanmaalla 17,9 % ja koko maassa 24,7 %. Pitkäaikaistyöttömien työllistäviä toimenpiteitä järjestettiin vakaalla ja muuttumattomalla tasolla yhdistysten, kunnan, seurakuntien ja valtion kanssa tehdyillä sopimuksilla, vaikka kuntouttava toiminta suljettiin lähes kahdeksi kuukaudeksi. Yhdistykset tarjosivat merkittävän osan kuntouttavan työtoiminnan sopimuspaikoista, toinen merkittävä sopimusosapuoli oli Kokkotyö-säätiö. Kaupungin oman puusepänverstastoiminnan puitteissa *Tukea arkeen* on kehittynyt tärkeäksi toimintamuodoksi. *Tukea arkeen* on ystäväpalvelun muoto, jossa tavallisimmat toiminnot ovat sosiaalinen yhdessäolo, opastajapalvelu ja ulkoilu. Hoitotoimenpiteitä ei suoriteta. Kohderyhmänä ovat sekä kuntoutuksessa olevat asiakkaat että kotona asuvat ikäihmiset, jotka tarvitsevat tukea voidakseen asua kotona.

Vuoden aikana ostettiin n. 9 ha raakamaata, jolloin saavutettiin tavoite, jonka mukaan kaupungin käytössä on riittävät maa-alueet asumisen ja yritystoiminnan kaavoittamista varten. Yleiskaavan luonnos ja ehdotus asetettiin nähtäville vuoden aikana. Keskustan alueella on päivitetty ja aloitettu useiden asemakaavojen tekeminen. Virkistys- ja liikunta-alueiden kehittäminen ja esteettömyyden parantaminen elinympäristössä huomioidaan kaavoituksessa. Esimerkkinä tästä on Fäbodan esteetön luontopolku. Liikenne- ja ympäristösuunnitelman uudistaminen on edennyt ja sen arvioidaan valmistuvan vuodenvaihteessa 2020–2021.

3. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Pietarsaari on elinvoimainen kaupunki, jossa on vahva yrittäjähenki ja hyvä työllisyystilanne. Meren ja luonnon läheisyys leimaavat ympäristöä ja asukkaita. Lyhyet välimatkat julkisten paikkojen, työpaikkojen, kotien, kauppojen ja palveluiden välillä tekevät asukkaiden liikkumisesta kaupungissa sujuvaa. Kulttuuri- ja viihde-elämä on monipuolista ja tarjoaa asukkaille mahdollisuuden nauttia musiikista, teatterista, taiteesta, liigaan pyrkivästä jalkapalloseurasta, muusta huipputason urheilusta ja monesta jännittävästä tapahtumasta. Pietarsaari on monikulttuurisempi ja monikielisempi kuin mitä tämän kokoiselta kaupungilta voisi odottaa - tämä on vahvuus, josta tulee pitää huolta. Opiskelupaikkoja on tarjolla runsaasti, mikä houkuttelee nuoria Pietarsaareen muualta maasta.

Kaupunki kehittyy jatkuvasti, ja viime vuoden aikana kaupungin keskusta on saanut niin uusia ja paranneltuja pysäköintimahdollisuuksia kuin uusia liikkeitä, kahviloita ja ravintoloitakin. Pietarsaari on tuoreen tutkimuksen mukaan Suomen elinvoimaisin kaupunki, mikä perustuu

etenkin vahvaan liikekeskustaamme. Samalla on myös luotu uusia mahdollisuuksia liikunnalle ja harrastamiselle.

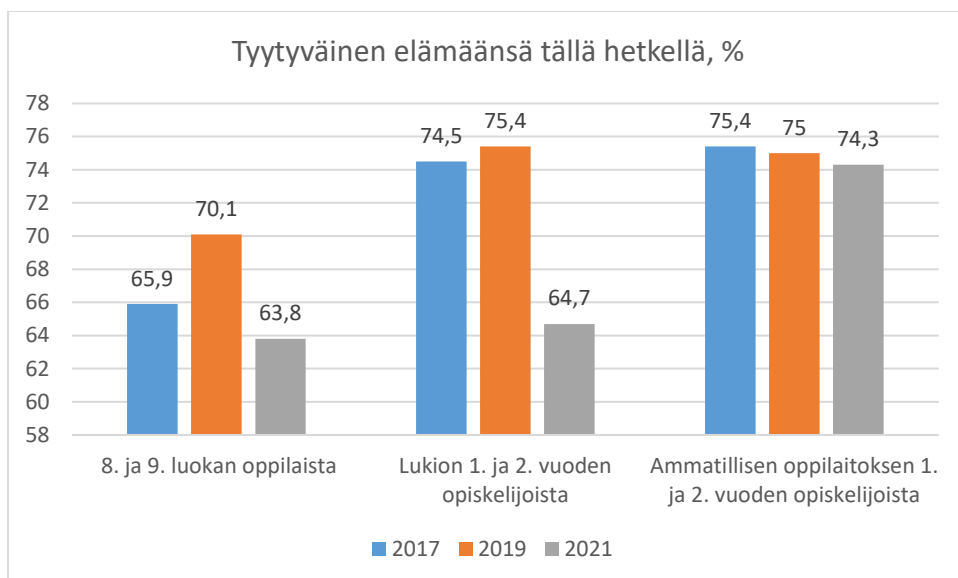
Vaikka Pietarsaari on suurimmilta osin hyvinvoiva ja elinvoimainen kaupunki, on sillä myös potentiaalia kehittyä. Asukaskyselyn tuloksiin perustuen kaupungilla on tärkeä tehtävä saada kaikki asukkaat tuntemaan olevansa yhtäläillä kotonaan Pietarsaaressa. Osalla kaupungin nuorista on nähtävissä merkkejä pahoinvoinnista ja syrjäytymisestä. Kehittämisaalueisiin kuuluvat muun muassa asukkaiden vaikutusmahdollisuudet sekä julkishallinto.

Lasten ja lapsiperheiden sekä nuorten hyvinvointi

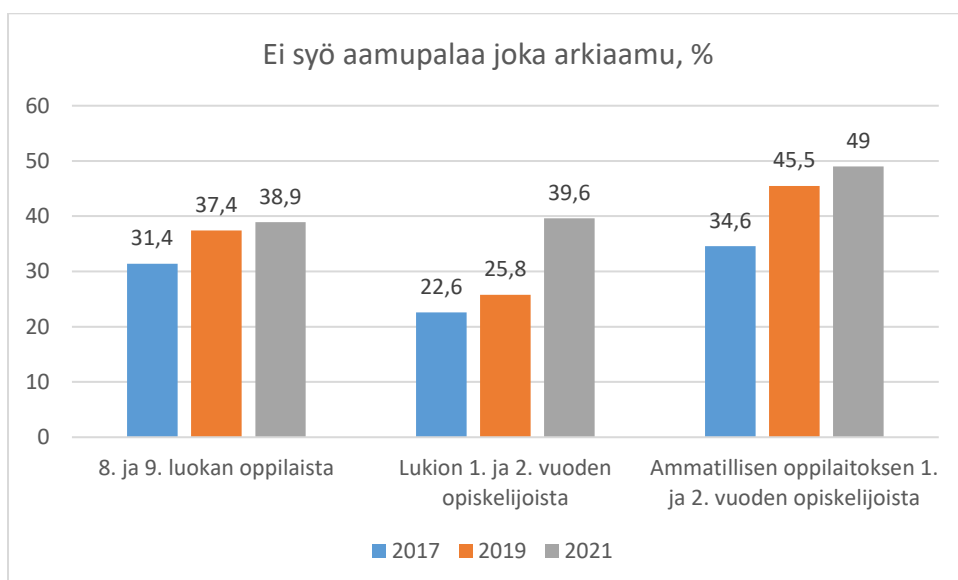
Varhaiskasvatukseen osallistuvien 1–6-vuotiaiden lasten määrä on Pietarsaaressa korkea. Vuonna 2019 toimintaan osallistui 75,5 %, koko maan osuuden ollessa 62,9 %. Pietarsaari, Kruunupyö, Luoto, Uusikaarlepyy ja Pedersöre ovat yhteistyössä laatineet seudullisen varhaiskasvatussuunnitelman. Suunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2017. Jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatushenkilöstön yhdessä huoltajien kanssa laatimaan suunnitelmaan. Lapsikin voi osallistua laatimistyöhön edellytyksensä mukaisesti. Erityistarpeiset lapset integroidaan useimmiten päivähoitoryhmiin. Varhaiskasvatuksessa työskentelee kolme erityisopettajaa ja päiväkotien erityispäivähoidossa on käytettävissä vakituksia avustajia.

Lapsiperheiden määrä on pysynyt Pietarsaaressa samalla tasolla vuoden 2018 jälkeen verrattuna kaikkiin perheisiin, 36,5 %. Yhden vanhemman lapsiperheet ovat kasvaneet 0,9 % vuosina 2017–2020 ja lasten pienituloisuusaste oli Pietarsaaressa 12,6 % vuonna 2019, koko maassa osuus oli 12,4 %. Pietarsaaressa kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määrä oli 1,5 % vuonna 2020, vastaava osuus oli 0,9 % Pohjanmaalla ja 1,6 % koko maassa.

Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan 70,1 % 8. ja 9. luokkien oppilaista oli tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä, vastaavien lukujen ollessa lukion 1. ja 2. luokkalaisten osalta 75,4 % ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. luokkien opiskelijoilla 74,5 %. Keväällä 2021 tehdyn terveyskyselyn tulokset julkaistiin syyskuun 2021 lopulla. Tulosten perusteella harvempi 8. ja 9. luokkalainen (63,8 %) sekä lukioden 1. ja 2. luokkien (64,7 %) kertoo olevansa tällä hetkellä tyytyväinen elämäänsä vuoteen 2019 verrattuna. Muutos ei ollut yhtä suuri ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa.

Lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat ravinto ja terveet elämäntavat sekä vapaa-ajan harrastukset. Huolestuttavaa on, että 50 % 8. ja 9. luokkien oppilaista ja 48,9 % Pietarsaaren lukio-opiskelijoista kertoo keväällä 2021, etteivät he syö päivittäin koululounasta. Samalla arkiaamuisin aamiaista syömättömien lasten ja nuorten osuus on kasvanut. Kasvu on suurinta lukioden 1. ja 2. luokkalaisten joukossa.

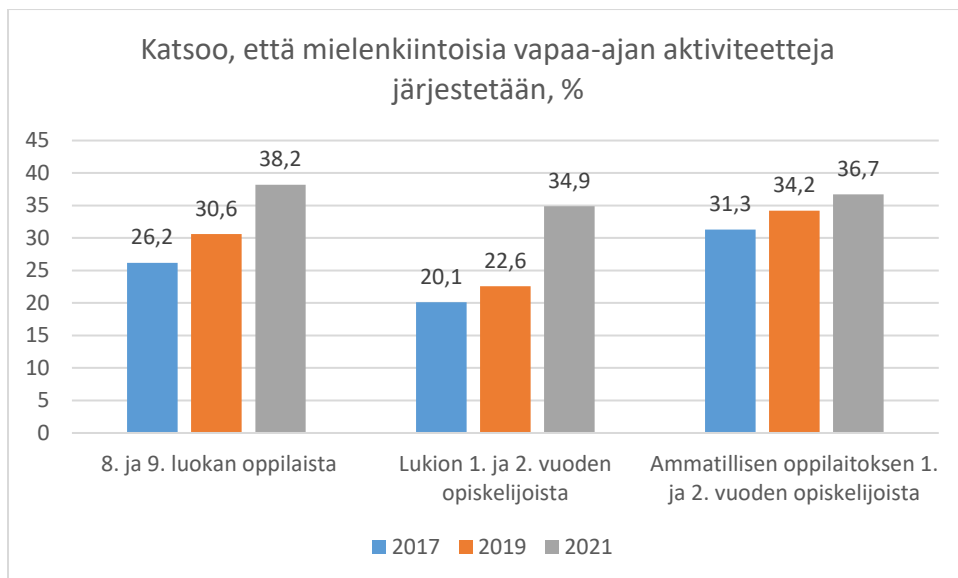

Tupakointi on merkittävä väestöryhmittäisiä terveys- ja kuolleisuuseroja selittävä tekijä. Väestöryhmittäiset erot tupakoinnissa näkyvät jo nuoruudessa. Pietarsaaren 8. ja 9. luokkien oppilaista 9,0 % oppilaista tupakoi päivittäin vuonna 2021, vastaava luku on koko maassa 5,3 %. Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista tupakoi päivittäin 4,6 % koko Suomessa 2,3 %. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien tupakoivien määrä oli 12,4 % vuonna 2019 ja

huomattavasti korkeampi kuin lukiassa, mutta koko maan osuutta matalampi. Vuosina 2017, 2019 ja 2021 tehtyjen tutkimusten tulokset osoittavat hieman laskevaa suuntausta Pietarsaaren ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien tupakoitsijoiden määrässä. Yksilölle terveysriskit ovat huomattavat, sillä joka toinen tupakoija kuolee ennenaikaisesti. Vaikka tupakointi on nuorilla vähentynyt, muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden kokeiluja ja käyttöä esiintyy erityisesti pojilla. Markkinoille tulee myös jatkuvasti uusia tuotteita. Käytön ehkäisyllä on merkittävä rooli terveyshaittojen vähentämisessä ja minimoimisessa. Pietarsaaren opetustoimessa on yhteinen käytäntö ja yhteiset toimintaohjeet tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön ehkäisemisessä. Ympäristöllä on suuri vaikutus nuorten tupakka- ja muiden nikotiinituotteiden käyttämisen aloittamiseen ja jatkamiseen. Kodin savuttomuus on ensisijaisen tärkeää ja vanhempien tupakoinnin lopettamista tulee tukea neuvoloista lähtien. Alaikäiset hankkivat tupakka- ja nikotiinituotteet yleisimmin kavereiltaan. (Lähde: THL)

Huumeiden kokeilu tai käyttäminen tai lääkkeiden käyttö päihtymistarkoituksessa uhkaa nuoren terveyttä ja kehitystä. Tämä on merkittävä taustatekijä väestöryhmien välisten terveyserojen muodostumiselle. Erityisen huolestuttavaa on haitallisten terveystottumusten, kuten päihteiden käytön kasautuminen tiettyihin nuorisoryhmiin. Päihteiden käytön tunnistaminen ja varhainen puuttuminen on ongelmien kasautumisen ja päihteiden ongelmakäytön tai riippuvuuden ehkäisemisen kannalta erityisen tärkeää. THL:n mukaan nuorten yleisimmin käyttämä laiton huume on kannabis. Vuonna 2019 Pietarsaaressa 5,3 % 8. ja 9. luokkien oppilaistaja 6,3 % lukio-opiskelijoista ja 8,3 % ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista kertoo, että on kokeillut laittomia huumeita vähintään kerran. Pietarsaaressa huumeita kokeilleiden oppilaiden määrä oli alhaisempi kuin Pohjanmaalla ja koko maassa vuonna 2019. Varhainen puuttuminen ja tuki voivat muuttaa nuoren päihdekäytön suuntaa. Asiaan tulee kiinnittää huomiota kaikissa nuoren kasvuympäristöissä ja palveluissa.

Pietarsaaressa 91,7 % 4. ja 5. luokkien oppilaista kertoivat, että heillä on vähintään yksi harrastus viikossa kouluajan ulkopuolella ja 97,2 % 8. ja 9. luokkien oppilaista kertoi vastaavaa. Kummankin ikäryhmän osalta osuus oli hieman Pohjanmaata ja koko maata korkeampi. Pietarsaaressa 96,3 % lukion 1. ja 2. luokan opiskelijoista sekä 91,8 % ammattioppilaitosten 1. ja 2. luokan opiskelijoista ilmoitti, että heillä on vähintään yksi harrastus viikossa kouluajan ulkopuolella. THL:n kolmen viimeisimmän mittauksen mukaan niiden lasten ja nuorten osuus kasvaa, jotka katsovat kaupungin järjestävän kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa. Lasten ja nuorten palautteessa ovat huomattavissa kaupungin panostukset vapaa-ajantoimintojen edistämiseksi.

Oppilashuolto tarjoaa oppilaille palveluja, joiden tarkoituksena on tukea heidän koulunkäyntiään ja kouluarkeaan. On tärkeää välttää organisatorisia rajanvetoja niin pitkälle kuin mahdollista. Toimintamallista riippumatta oppilashuolto edellyttää monialaista yhteistyötä.

Koronaepidemia ja sen seuraukset ovat olleet haasteellisia lapsille, nuorille ja lapsiperheille ja osan kohdalla ongelmat ovat lisääntyneet. Tällä hetkellä on huomattavissa, että perheiden ongelmat ovat muuttuneet moninaisemmiksi. Perheet ovat tarvinneet opastusta arjen sujumiseen pandemian aikana. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen painopistealue on yhä enemmän korjaavissa panostuksissa, vaikka tarkoituksenmukaisempaa olisi panostaa ehkäiseviin palveluihin. Toisaalta monien perheiden arki on rauhoittunut ja ulkoilu on yleistynyt. Sekä lähiympäristö että viheralueet ovat yhä tärkeämpiä ja houkuttelevampia uudella tavalla.

Aikuisten ja ikäihmisten hyvinvointi

Koronaepidemian aikana sosiaaliset kontaktit ovat vähentyneet ja osallistuminen erilaisiin virkistäviin toimintoihin on ollut rajoitettua. Huoli omasta tai läheisen terveydestä on lisääntynyt, samoin kuin se, ettemme tiedä kauanko meidän on vielä huomioitava pandemian tuomat riskit. Ikäihmiset eivät olet voineet tavata läheisiään entiseen tapaan, mikä on vaikuttanut heidän toiminnallisuuteensa heikentävästi. Monet haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät jäivät erityisesti epidemian alkuaikana palvelujen ulkopuolelle tai täysin ilman palveluita, kun henkilökohtainen palvelu tai ryhmätoiminnot rajoitettiin tai muutettiin etäpalveluiksi.

Työttömien ja lomautettujen määrä kasvoi vuonna 2020, mikä on huonontanut monien taloudellista tilannetta. Pandemian vaikutukset yrityksiin ovat olleet vaihtelevat ja vuoden 2020 aikana muuttuva koronatilanne on luonut epävarmuutta jatkosta. Koronaepidemian taloudelliset vaikutukset ovat suuret palvelualoilla, varsinkin liikenteessä, matkailussa, hotellija ravintola-alalla. Myös kulttuurin, urheilun ja viihteen toimialat ovat kärsineet rajoitusten vuoksi. Emme vielä tunne kaikkia pandemian vaikutuksia tai niiden mittasuhteita. Eri ikäryhmät ovat saattaneet kokea pandemia-ajan eri tavoin. Jotkin kokemukset vaikuttavat meihin lopun elämäämme. Voimme olettaa, että pandemia on yksi niistä. Laajassa hyvinvointikertomuksessa tulee valmistautua tavoitteellisesti pandemian aiheuttaman hyvinvointivajeen korjaamiseen.

Kaupungin hyvinvointityön jatko

Kaupungin nykyinen strategia on laadittu vuoteen 2025 ja kuntalaisten hyvinvointiin ja osallisuuteen panostaminen jatkuu strategian mukaisesti uuden suunnitelmakauden ajan. Terveys ja hyvinvointi koskettavat kaikkia hallintokuntia ja vaikuttavat kaikkiin kunnassa tehtäviin päätöksiin.

Päätösten vaikutuksia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä tulisi arvioida yhä enenevässä määrin ennakkolisesti. Päätökset vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, henkilöstöön ja organisaation sekä talouteen ja siksi päätösten vaikutuksia tulisi tarkastella näistä näkökulmista erikseen.

Pietarsaaren kaupungin strategiaan 2017–2025 sisältyvät painopistealueet ovat valtioneuvoston keväällä 2021 julkaiseman hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta vuoteen 2030 mennessä käsittelevän toimeenpanosuunnitelman mukaiset. Toimeenpanosuunnitelmassa linjataan pitkän aikavälin toimia, joilla suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuus vähenee vuoteen 2030 mennessä. Suunnitelmassa on periaatepäätöksen mukaiset neljä painopistealuetta:

1. Kaikille mahdollisuus osallisuuteen
2. Hyvät arkiympäristöt
3. Hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut
4. Päätöksenteolla vaikuttavuutta

Periaatepäätöksen linjaukset ovat valtakunnalliset, mutta niitä kannattaa käyttää kunnan hyvinvointityön tukena kunnan suunnitelmia laadittaessa ja hyvinvointityötä johdettaessa.

Eriarvoisuuden vähentämiseen tehtävässä työssä painottuvat ihmisten oma toimijuus ja osallisuus sekä ongelmien ehkäiseminen ennalta.

Pietarsaaren kaupungin hyvinvointipoliitiikan ohjauksen kannalta seuraava tärkeä kehittämisvaihe on tulevan hyvinvointikertomuksen mittareiden yhteensovittaminen. Monet hyvinvointipoliittisina ohjausvälineinä toimivat toimintaohjelmat ovat nykyisin itsenäisiä ohjelmajulistuksia ja tuolloin hyvinvointipoliittinen kokonaistilanne saattaa vaikuttaa epäyhtenäiseltä. Tarkistaminen vaatii selvittämistyötä. Jos hyvinvointitavoitteet kytetään toimialojen ja yksiköiden vastuualueiden ja toiminnan suunnitteluun, myös tavoitteiden saavuttamisen arvioinnista tulee osa heidän työtään. Näin hyvinvointityö ja sen tavoitteet juurrutetaan entistä paremmin kaupungin kehittämiseen ja päätöksentekoon. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa on laaja tehtävä ja edellyttää toimialat ylittävää yhteistyötä eri toimialojen välillä. Toimialojen on asetettava vastuualueidensa perusteella tavoitteet, jotka ovat olennaisia kaupungin strategian kannalta ja jotka voidaan vahvistaa hyvinvointi-indikaattoreilla. Hyvinvointia edistävän toiminnan ja hyvinvointikertomuksen jatkokehittämisestä vastuussa olevan organisaatiomallin on oltava selkeä.